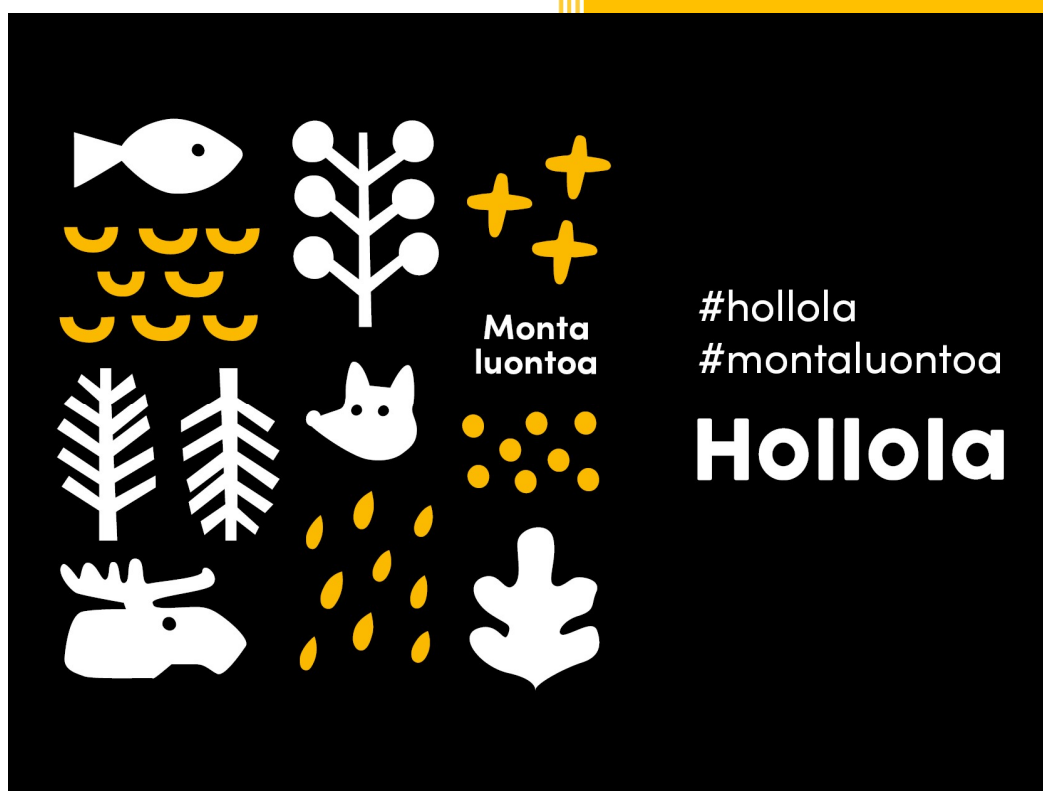

Talousarvio 2022

TALOUSSUUNNITELMA 2023—2025

VASTUULLISESTI

—

Ennakoivasti

Ratkaisukeskeisesti

Avoimesti

Välittäen

Kunnanvaltuusto 15.11.2021

Sisällysluettelo

1.	Kunnanjohtajan katsaus	2
2.	Yleisperustelut	5
	Talousarvion rakenne ja sitovuus.....	5
	Hollolan kuntastrategia.....	6
	Yleiset taloudelliset lähtökohdat	7
	Hollolan kunnan talousarvion laadinnan perusteet.....	10
	Väestö ja työllisyys.....	12
	Henkilöstö	15
	Osallistuva budjetointi	16
3.	Käyttötalousosa	17
	Kunnanhallitus	18
	Konsernipalvelut.....	19
	Sosiaali- ja terveystaloudet	21
	Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	22
	Strategian toteuttaminen	23
	Hyvinvointivaliokunta	24
	Hyvinvoinnin palvelualue.....	24
	Elinvoimavaliokunta.....	28
	Elinvoiman palvelualue.....	28
	Vesihuoltolaitos	35
4.	Investointiosa	37
5.	Tuloslaskelmaosa.....	40
6.	Rahoitusosa	45
7.	Hollolan kuntakonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet	47
8.	Vesihuoltolaitoksen erillislaskelmat	49

1. Kunnanjohtajan katsaus

Vuoden 2020 talous oli ennätyspositiivinen (8,2 milj. euroa) johtuen pitkälle valtion erillisistä korona-kompensaatioista. Vuoden 2021 talousarvio hyväksyttiin alijäämäisenä -0,6 milj. euroa. Tilinpäätösarvio on tällä hetkellä n. 4 milj. euroa ylijäämäinen, mitä sote-menokehitys voi vähentää. Vahva pohja antaa hyvät lähtökohdat talousarvion laadinnalle.

Hollolan kunnan talousarvio vuodelle 2022 on laadittu tasapainoiseksi.

Tasapainoisen talousarvion taustalla on useita eri tekijöitä. Niistä keskeisimmät ovat vuonna 2019 laadittu talouden tasapaino-ohjelma, vuosien 2020—2021 valtion korona-kompensaatio (mm. yhteisöveron jako-osuuden muutos) sekä vahva taloudellinen vire, mikä näkyy ennakoitua parempana verotulokertymänä.

Tulot

Verotulot ovat 100 milj. euroa, missä kasvua on kuluvan vuoden ennusteeseen nähden 0,7 milj. euroa (+0,7%). Yhteisöverotulojen jako-osuuden väliaikaisen korotuksen poistuminen vähentää verotulorahoitusta -1,3 milj. euroa.

Valtionosuudet ovat 46,5 milj. euroa, missä kasvua on 3 milj. euroa (6,9 %). Kasvua selittää erityisesti verotuloperusteiden muutoksen kompensointi.

Toimintatuotot ovat 31,0 milj. euroa, missä kasvua on 2,5 milj. euroa (8,9 %). Kasvua selittää erityisesti sisäisten myyntitulojen kasvu 1,3 milj. euroa; tämä perustuu palvelualueiden väliseen, aiheuttamisperiaatteen mukaiseen kulujen kohdentamiseen. Vuokratuotot lisääntyvät 0,8 milj. euroa perustuen uuden sote-keskuksen vuokraan.

Menot

Toimintamenot ovat 167,9 milj. euroa, missä kasvua on 9,2 milj. euroa (5,8 %). Toimintamenojen kasvu on poikkeuksellisen suurta. Menokasvusta lähes puolet on sotemenojen kasvua.

Suurimmat epävarmuustekijät, joilla on myös suuria vaikutuksia talousarvioon, liittyvät sosiaali- ja terveystoimen menoihin sekä palkkaratkaisuun.

Sosiaali- ja terveystalouteen on varattu 82,2 milj. euroa. Päijät-Soten palvelusopimuksen mukainen varaus 81,25 milj. euroa, missä kasvua vuoden 2021 talousarviovaraukseen on + 4,2 milj. euroa ja 5,8 %. Korona on kasvattanut hoitovelkaa ja jonoja tultaneen purkamaan

vuoden 2022 aikana, mikä aiheuttaa ylityspaineita varauksen osalta ellei sotea lisärahoiteta valtion toimesta vuosien 2020 ja 2021 mukaisesti (jolloin koronasta aiheutuneet ylimääräiset kustannukset on kompensoitu kunnille täysimääräisesti).

Henkilöstömenojen kasvua on 1,8 milj. euroa, mistä palkankorotusvaraus 2 % eli 0,7 milj. euroa. Henkilöstön lisäresurssipanostusta on osoitettu perusopetukseen, työllisyyspalveluihin, kehitys- ja kaavoituspalveluihin, konsernipalveluihin ja vapaa-aikapalveluihin.

Toimintamenojen kasvusta 1,3 milj. euroa selittyy sisäisten velotusten muutoksin, työmarkkinatuen kuntaosuuksen nousu 0,25 milj. euroa ja yläkoulu yhteistyö 0,25 milj. euroa.

Investoinnit

Investointien kokonaismäärä on 16,1 milj. euroa. Kehitysinvestointien osuus tästä on noin puolet. Kehitysinvestoinneiksi lasketaan tulevaisuuden panostukset kuten maanhankinta, yritysalueet ja uudet asuinalueet.

Talonrakennukseen on varattu 2,5 milj. euroa. Toimintojen siirtäminen kunnanvirastosta Viirikukkoon 0,5 milj. euron varaus pitää sisällään uusien arkistotilojen rakentamisen Salpakankaan koulun yhteyteen.

Kadunrakennukseen on varattu 4,4 milj. euroa. Suurimmat varaukset koskevat Hirvimäkeä (1,4 milj. e) ja Kiventöyryntietä (0,6 milj. euroa).

Elinkeinopoliittisiin hankkeisiin on varattu 3 milj. euroa. Rahoitusvaraukset puolet on osoitettu Nostavan louhinnan käynnistämiseen ja puolet Pukkomäentien rakentamiseen.

Vesihuoltoinvestointeihin on varattu 3,5 milj. euroa. Rahoituksesta 1,2 milj. euroa on osoitettu saneerauskohteisiin. Suurin varaus koskee Hirvimäkeä (1 milj. euroa).

Maanhankintaan on varattu 2 milj. euroa.

Investointitaso on korkealla erityisesti, kun otetaan huomioon kunnan rahoitusaseman muutos vuoden 2023 alusta. Investointien tulo-rahoitus on 61 %. Lainojen lyhennykset ovat 7,8 milj. euroa ja uutta lainaa otetaan 13 milj. euroa.

Toiminta

Covid 19-pandemiatilanne oletetaan rokotusten myötä saatavan hallintaan. On kuitenkin mahdollista, että

pandemia vaikuttaa edelleen eri tavoin ihmisten elämään vielä pitkään ja yhteiskunnan erilaisia rajoitteita ja rajattuja sulkua joudutaan toteuttamaan edelleen toimintavuoden aikana.

Kunnan asukasluku on vähenevä. Keskeisimmin tätä selittää syntyvyyden lasku, kuolleisuuden nousu sekä opiskelupaikkakunnille). Näistä tekijöistä johtuva väestövähennemä on noin -250 asukasta/vuosi. Muuttoliikeanalyysin pohjalta keskeisimmät muuttoliikettä selittävät tekijät liittyvät työpaikkoihin ja viihtyisiin asuinympäristöihin lähellä palveluja. Salpakankaan kuntakeskukseen kytkettävissä oleva ok-tonttituotannon mahdollisuudet tulevat Hirvimäen myötä pääosin käytettyä ja katse on suunnattu kohti Nostavaa. Panostustarpeet infran osalta Nostavalle tulevat kuitenkin olemaan raskaita suhteessa muuttuvan kunnan toimintaedellytyksiin. Kehätien läheisyys toimii alueen vetovoimatekijänä.

Kunnanhallitus on käynnistänyt uuden kuntastrategian laadinnan syksyllä 2021. Kuntastrategia hyväksytään seuraavan puolen vuoden kuluessa. Kuntastrategian hyväksymisen ja täytäntöönpanon välistä viivettä on pyritty vähentämään siten, että strategian täytäntöönpanon käynnistykseen on tehty kunnanhallituksen toimintamenoihin 0,5 milj. euron varaus. Tässä vaiheessa on tunnistettu merkittäviä tarpeita mm. tietojohtamisen ja digitalisaation osalta.

Elinvoiman ja konsernipalvelujen henkilöstö siirtyy kunnanviraston tiloista entisen päiväkotiviirikukon tiloihin, jotka ovat olleet sosiaalipalvelujen käytössä vuodesta 2018 lähtien. Siirtyvälle henkilöstölle kehitetään työn hybridimallia KEVA:n hankerahoituksella.

Hollolan uusi sosiaali- ja terveyskeskus aloittaa 1.1.2022 laajan palvelun talona. Sinne kootaan: terveys- ja sairaanhoitopalvelut, ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus, perhe- ja sosiaalipalvelut sekä kuvantaminen ja laboratoripalvelut.

Samaan aikaan Päijät-Soten vuoden 2019 yhtymähallituksen ratkaisun pohjalta Vesikansan terveyspalveluja supistetaan siten, että Kalliolan koulun yhteyteen jää enää hammaslääkäri ja neuvolapalvelut. Ratkaisu ei ole Hollolan kunnan toiveiden mukainen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen kattavuudesta vastaa 1.1.2023 alkaen hyvinvointialue. Tältä osin tammikuussa 2022 käytävät aluevaalit ovat kuntalaisten palvelujen näkökulmasta tärkeitä vaalit.

Kunnanvaltuuston palveluverkkopäätöksen 17.2.2020 § 6 pohjalta Hälvälän koulu lopettaa toimintansa keuhkukauden 2022 jälkeen. Oppilaat (1-4 lk ja

esikoululaiset) siirtyvät Tiilikankaan ja Salpakankaan kouluihin. Oppilaiden ensisijainen sijoituspaikka on Tiilikankaan koulu. Taustalla on vuosikymmenen jatkunut syntyvyyden alentuminen ja lasten määrän merkittävä lasku sekä tästä johtuvat vaikutukset kunnan tulorahoitukseen valtionosuuksien kautta. Reagoiminen palvelutarpeen muutokseen on tasapainoisen talouden edellytys. Valtuuston 15.11.2021 tekemän päätöksen mukaan koulu kuitenkin jatkaa toimintaansa vielä lukuvuoden 2022-2023.

Lisäpanostuksia tehdään henkilöstöresursseihin palvelualueiden keskeisissä palveluissa kautta linjan. Lasten ja nuorten hyvinvointityö (mm. koulunuorisotyö ja harrastetoiminta), työllisyydenhoito ja tietoturva ja digitaalinen kehittäminen näkyvät. Noin puolella oppilaista on ensi vuonna oma opetuskone käytössä. Ilmastotyötä, virkistysreittien kehittämistyötä ja yhteisöllisen kirjaston toimintaa edistetään edelleen samoin kuin erilaista järjestökumppanuustoimintaa. Osallisuustyötä kehitetään ja mukaan otetaan vapaa-aikatoimessa osallistuvan budjetoinnin kokeilu.

Hollolan kunta osallistuu maaliskuusta 2021 käynnistyneeseen Lahden seudun työllisyydenhoidon kuntakokeiluun. Kokeilun aikana työllisyydenhoidon vastuita on siirretty merkittävästi kunnille. Kokeilun kautta voidaan kehittää kunnan tulevaa roolia, kun vuonna 2024 työllisyydenhoito siirtyy kokonaan kuntien vastuulle. Vuonna 2022 työllisyydenhoidossa käynnistyy Pohjoismainen malli, mikä osaltaan asettaa uusia palveluvaatimuksia. Kunnan keskeinen tavoite on työllisyysasteen nosto ja työttömyysasteen pitäminen alle 5 %:in tason. Työllisyydenhoidon keskeinen ongelma tällä hetkellä on kohtaanto-ongelma. Moni yritys ja entistä useammin myös julkinen palvelutuotanto kärsii työvoimapulasta samaan aikaan kun alueen työttömyysaste on edelleen korkealla tasolla.

Uusien yritysten perustaminen on ollut vahvaa vuosina 2019-2021. Korona-haitat ovat jääneet suhteellisen vähäisiksi ja liiketoimintaa ja työpaikkoja luodaan uusilla innovatiivisilla tavoilla; esimerkkinä Holvia Oy:n Takomo. Kiinnostus Lahden seutuun kuin myös Hollolaan on kasvanut European Green Capital-vuoteen liittyen ja LUT-yliopiston vahvistaessa jalansijaa. Sijoittumiskiinnostavuutta on lisännyt uusi Vt12 linjaus. Elyn ja BF:n EU-rahoitusten myötä myös alueen yrityksille on tarjolla runsaasti kehittämis- sekä investointimahdollisuuksia.

Elinkeinopoliittisia kaavoitushankkeita kohdistuu Messilään ja Ruskorinteen alueelle, joista jälkimmäinen koskee yksityisen omistamaa ikäihmiselle suunnattua uudenlaista asuinalueita. Kukonkoivun nykyisen

yritysalueen kaava uudistetaan ja Paassillan yritysalueen laajennuskaava käynnistyy.

Omakoti- ja rivitaloasumiseen suunnattuja kaavoitettavia alueita ovat Kuntakeskuksessa Hiekkalinnan alue, Vesikansassa Sorvasen (45 ok tonttia vuonna 2023), Norolan ja Kyyhkylän alueet (2023) ja Hämeenkoskella pappilan alue (2024).

Vuosi 2022 on kuntien viimeinen laajojen palveluvastuiden vuosi

Laki hyvinvointialueesta on hyväksytty ja lakiin perustuen kuntien järjestämismääräykset sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluista siirtyy hyvinvointialueiden vastuulle 1.1.2023 alkaen. Hyvinvointialueiden vaali käydään tammikuussa 2022.

Sote-uudistuksen myötä yli puolet (noin 59 %) – arviolta noin 20,63 miljardia euroa vuoden 2022 tasossa – kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyy hyvinvointialueille, kun kuntien lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi. Koska valtio ottaa vastuun hyvinvointialueiden rahoittamisesta, siirtyvien tehtävien kustannuksia vastaava määrä kuntatalouden tuloja koko maan tasolla siirretään hyvinvointialueiden rahoitukseen kokonaisveroasteen nousun estämiseksi.

Tällä hetkellä arviona on, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmästä hyvinvointialueiden rahoitukseen siirtyvä määrä on noin 5,34 miljardia euroa. Veromenetyksen korvauksista siirtyy yhteensä noin 1,6 miljardia euroa. Tämän lisäksi kunnilta hyvinvointialueille siirtyy 12,8 miljardia euroa kunnallisveroa sekä kolmasosa kuntien yhteisöveron tuotosta (0,67 miljardia euroa). Kunnallisveron siirto toteutetaan alentamalla

kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia 12,39 prosenttiyksiköllä.

Kustannusten ja tulojen siirto on koko maan tasolla kustannusneutraali. Sen sijaan kuntakohtaisesti siirtyvät kustannukset ja tulot voivat poiketa merkittävästi toisistaan. Kuntakohtaisia eroja kuitenkin rajoitetaan valtionosuusjärjestelmään esitettävillä muutoksilla sekä taaselementeillä

Ennakointiongelman muodostuu siitä, että rahoituslaskelmat ovat alustavia ja niihin liittyy poikkeuksellista epävarmuutta sote-palvelujen vuosien 2021 ja 2022 kokonaismenojen (erityisesti koronaepidemian vaikutusten) osalta. Soten kokonaismenot vaikuttavat kuntien rahoitusosuuden leikkausmäärään ja kunnille jäävään rahoitusosuuteen. Lopullinen laskenta tehdään soteuudistuksen voimaansaattavan vuoden tasossa, jolloin tiedot ovat käytettävissä vasta vuoden 2023 aikana.

Hyvinvointialueuudistukseen sisältyy myös lukuisia muita kuntien kokonaistalouteen vaikuttavia toimenpiteitä. Kuntien kriisikuntakriteereihin ei kuitenkaan ole tehty muutoksia. Kuntien talouden tulisi siis edelleen olla muutostilanteessakin tasapainossa ja ylittää asetetut kriisikuntakriteerit.

Vuoden 2022 aikana kunnan on kyettävä etsimään uudenlainen rooli ja tasapainotila ennakkoiden kuntahistorian suurinta uudistusta.

Hollolassa 25. lokakuuta 2021

Päivi Rahkonen

Kunnanjohtaja

2. Yleisperustelut

Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:n mukaan kunnan talousarviossa tulee olla käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan talousarvio on laadittu kuntalaissa esitetyllä rakenteella.

Yleisperusteluissa esitetään mm. katsaus yleiseen taloudelliseen tilanteeseen sekä kunnallistalouden kehitykseen, kunnan strategia ja strategiset tavoitteet sekä palvelualueiden toiminnalliset tavoitteet.

Käyttötalousosa sisältää palvelualuekohtaiset talousarviot. Palvelualueiden suunnitelmat sisältävät myös toiminnan kuvauksen, toimintaympäristön muutokset ja toimintaa kuvaavat tunnusluvut.

Tuloslaskelmaosassa esitetään kunnan kokonaistalouden keskeiset erät, jotka ovat varsinaisen toiminnan menot ja tulot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot sekä suunnitelman mukaiset poistot.

Investointiosassa esitetään kunnan investointimenot ja -tulot, jotka talousarviovuoden osalta eritellään hankekohtaisesti.

Rahoitusosassa esitetään tulo-rahoituksen riittävyyden lisäksi meno- ja tuloarviona pitkäaikaiseen rahoitukseen liittyvät menot ja tulot kuten antolainat, ottolainat ja niiden lyhennykset. Rahoitusosa sisältää rahoituslaskelman.

Käyttötalouden osalta sitovuustasoksi on kaikkien palvelualueiden osalta määritelty nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus (=nettomeno). Investointien osalta on käytössä myös nettositovuus eli menojen ja tulojen erotus.

Sitovuustasot valtuustoon nähden on esitetty alla olevassa taulukossa.

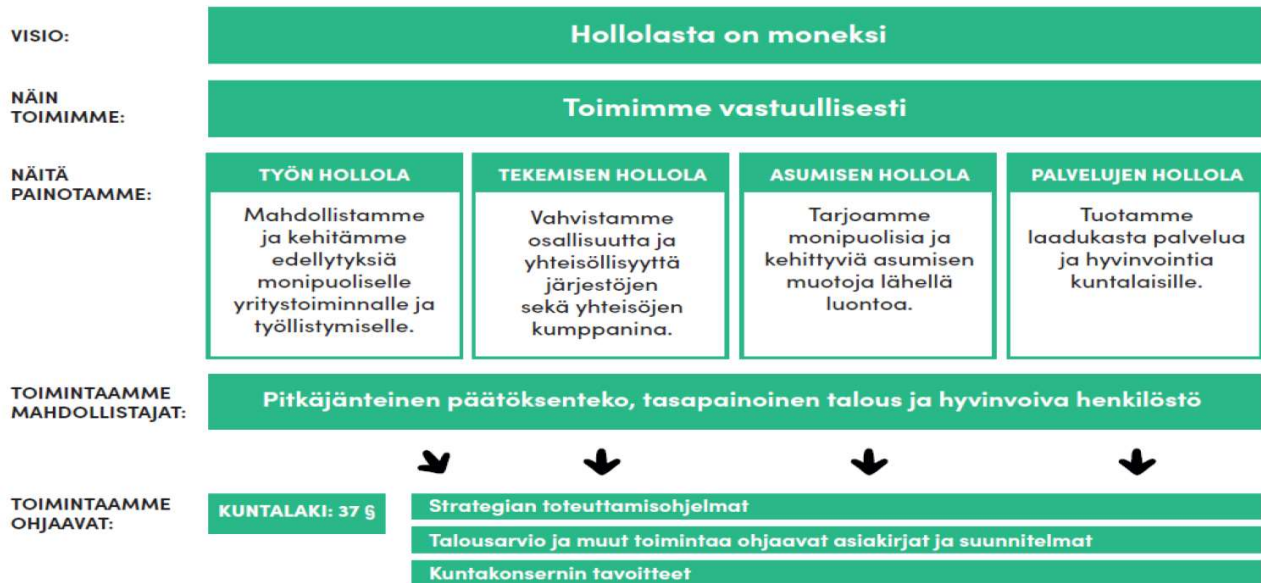
KÄYTTÖTALOUSOSA	SITOVATASO
Konsernipalvelut	toimintakate
Sosiaali- ja terveystaloudet	toimintakate
Strategian toteuttaminen	toimintakate
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	ei sitova
Hyvinvoinnin palvelualue	toimintakate
Elinvoiman palvelualue, pl. vesihuolto	toimintakate
Vesihuoltolaitos	tilikauden ylijäämä (alijäämä)
TULOSLASKELMAOSA	SITOVATASO
Korkotulot ja menot	nettoarvio
Muut rahoitustulot ja menot	nettoarvio
Verotulot	ei sitova
Valtionosuudet	ei sitova
RAHOITUSOSA	SITOVATASO
Antolainat	nettoarvio
Lainanotto ja lyhennykset	nettoarvio
INVESTOINTIOSA	SITOVATASO
Valtuustoon nähden sitovat tasot	
Maa-alueet, hankinnat	Investointisuunnitelman loppusumma
Kadunrakennus ja muut yleiset alueet	Investointisuunnitelman loppusumma
Elinkeinopoliittiset investoinnit	Investointisuunnitelman loppusumma
Vesihuoltolaitos	Investointisuunnitelman loppusumma
Talorakennus, perusparannukset	Investointisuunnitelman loppusumma
Talorakennus, korvaus- ja uusinvestoinnit	Investointisuunnitelman loppusumma
Arvopaperit ja osuudet	Investointisuunnitelman loppusumma
Irtain omaisuus	Investointisuunnitelman loppusumma

Hollolan kuntastrategia

Hollolan valtuusto hyväksyi syyskuussa 2020 kuntastrategian päivityksen. Strategian mukaan kunnan visio "Hollolasta on moneksi" on olla paras kunta yrittäjälle, kumppani tekijälle, paras palveluiltaan ja asumisen kunnana. Kunnan arvopohja nojaa vahvasti vastuulliseen toimintaan ja keskiössä on hyvinvoiva kuntalainen.

Kuntastrategia on valtuuston vaihtumisen jälkeen uudelleen tarkastelussa. Uusi kuntastrategia on tarkoitus saada valmiiksi alkuvuonna 2022. Talouden suunnittelussa nojataan voimassa olevaan kuntastrategiaan, joka on esitetty alla olevassa kuvassa.

Kehitämme kuntalaisen hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa näillä tavoitteilla:

Me toimimme vastuullisesti.

Toimimme ennakoivasti

Valmistelussa ja päätöksenteossa pohdimme ja selvitämme taustoja kokonaisvaltaisesti.

Toimimme ratkaisukeskeisesti

Haemme ratkaisuja myös vaikeisiin asioihin yhteistyöllä sekä luovilla ja sujuvilla ratkaisuilla.

Toimimme avoimesti

Teemme päätöksiä ja toimimme perustellusti, tasapuolisesti, oikeudenmukaisesti ja lainmukaisesti.

Toimimme välittäen

Otamme kuntalaiset, yhdistykset ja yritykset mukaan yhteisöllisyyden tukemiseen ja palvelujen kehittämiseen.

Toiminnalliset tavoitteet vuoden 2022 talousarviossa

Kuntalaki edellyttää kunnan toiminnalta tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan.

Toiminnallisten tavoitteiden tarkoituksena on ohjata toimintaprosessia ja taloudellisten tavoitteiden puolestaan ohjata kunnan tulo- ja pääomarahoitusta sekä resurssien

jakoa. Toiminnalliset tavoitteet esitetään ja niihin osoitetaan tarvittavat resurssit talousarvion ja -suunnitelman käyttötalous- ja investointiosissa.

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen tulee toimia kunnan valtuuston strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen. Kuntakonsernin tytäryhteisöille asetetaan talousarviossa tavoitteet kuten kunnan omille toimintoille. Tytäryhteisön tulee omassa tavoiteasetanassaan kuvata, miten yhtiö tukee toiminnallaan kunnan strategian toteutumista. Konserniyhtiöille asetettavat tavoitteet esitetään luvussa 7.

Yleiset taloudelliset lähtökohdat

Yleinen taloudellinen kehitys

Kesän aikana on vahvistunut näkemys, että Suomen talous toipuu koronan aiheuttamasta iskusta nopeasti loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Valtiovarainministeriön arvion mukaan kasvupyrähdys jää kuitenkin väliaikaiseksi.

Valtiovarainministeriö arvioi BKT:n kasvavan noin 3 prosentin vauhtia vuosina 2021-2022. Suhdannekierron taosituttua vauhti hiipuu ja sen määrittää talouden rakenteellinen suorituskyky – työllisyyden ja tuottavuuden kasvu sekä talouden kilpailukyky. Kasvupyrähdysten jälkeen BKT:n kasvu uhkaa hidastua 1-1,5 prosentin haarakkaan.

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Talouden toipuminen covid-19-pandemiasta on ollut nopeaa kuluvaan vuoden keväästä alkaen. Varsinkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan

avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteissa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokote kattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

Maailmantalous on elpynyt koronaviruspandemian varjossa nopeasti finanssipoliittisen elvytyksen, patoutuneen kulutuskysynnän purkautumisen sekä rokotusten etenemisen ansiosta, mutta nopeimman kasvun vaihe on jo taittunut. Lähiaikojen talousnäkyviä ennakoivat indikaattorit ovat hieman laskeneet, mutta ovat vielä korkealla kehittyneissä maissa. Kehittyvissä talouksissa rokotukset eivät kuitenkaan ole edenneet yhtä nopeasti. Niiden näkymät ovat teollisuusmaita haastavammat mm. maiden valuuttojen dollarikurssin heikkenemisen takia. Maailmantalous kasvaa 6,1 % v. 2021 ja 4,7 % v. 2022.

Keskeiset ennusteluvut

	2020 mrd. euroa	2018	2019	2020	2021**	2022**	2023**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	236	1,1	1,3	-2,9	3,3	2,9	1,4
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	85	5,7	2,3	-6,4	5,2	5,1	3,2
Kokonaistarjonta	321	2,4	1,6	-3,9	3,8	3,5	1,9
Tavaroiden ja palvelujen vienti	86	1,5	6,8	-6,7	5,6	5,8	3,4
Kulutus	178	1,8	1,1	-2,9	3,3	2,6	0,9
yksityinen	121	1,7	0,7	-4,7	3,2	3,8	2,0
julkinen	58	2,0	2,0	0,5	3,6	0,0	-1,4
Investoinnit	57	3,6	-1,6	-0,7	2,8	2,8	2,6
yksityiset	45	3,1	-2,4	-3,4	2,9	3,7	4,0
julkiset	12	5,9	2,4	11,0	2,6	-0,6	-3,1
Kokonaiskysyntä	321	2,4	1,7	-3,8	3,8	3,5	1,9
kotimainen kysyntä	236	2,7	-0,4	-2,5	3,1	2,6	1,3

Kuntatalous

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon rahoitusasema oli v. 2020 tasapainossa ja koheni ennätyselliset 3 mrd. euroa edeltäneestä vuodesta. Kohentumista selittävät covid-19-epidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut mittavat tukitoimet.

Vuonna 2021 paikallishallinnon rahoitusasema heikkenee n. miljardi euroa alijäämäiseksi talouden elpymisestä ja valtion tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttaa kulutusmenojen kasvun kiihtyminen, mikä aiheutuu mm. suojarusteisiin ja covid-19-viruksen testaukseen käytettävien menojen kasvusta, hallitusohjelman tehtävämutoksista ja kunta-alan palkankorotuksista. Lisäksi viime ja kuluvalta vuodelta on kertynyt mm. palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkamisen aiheuttaa ylimääräisiä menopaineita. Syntyneen hoito- ja palveluvelan suuruutta ei pystytä vielä täysin arvioimaan. Kehitysarvioon on sisällytetty EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä kohdennettu rahoitus hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purkamiseksi sekä vastaavansuuruiset kustannukset vuosille 2021-2022. Hallitus on sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti sekä kompensoimaan koronavirukseen välittömästi liittyvät kustannukset kunnille.

Vaikka paikallishallinnon menojen kasvu hidastuu vuonna 2022 covid-19-kriisin helpottaessa, heikkenee paikallishallinnon rahoitusasema voimakkaasti, kun määräraikaisten tukitoimien vaikutus pienenee tai päättyy. Kertaluonteiset covid-19-kriisistä johtuvat tuet eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa, joka on seurausta väestön ikääntymisen aiheuttamasta sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvupaineesta ja työikäisten määrän vähenemisestä. Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät myös hallituksen päättämät tehtävien laajennukset, hoito- ja palveluvelan purku sekä hintojen nousu. Toisaalta sote-uudistus saattaa kannustaa kuntia hillitsemään sote-menojen kasvua.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat paikallishallinnon suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys sen kustannuskehitykselle. Panielaskelmassa paikallishallinnon ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022-2025. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kunta-alalla, sillä TEM:in ammattibarometrin mukaan työnantajilla on pulaa etenkin terveydenhuollon ja sosiaalityön ammattilaisista, mutta myös varhaiskasvatuksen opettajien rekrytoinneissa on ollut haasteita.

Paikallishallinnon investoinnit ovat kasvaneet viimeiset 15 vuotta ja kasvu on ollut hyvin ripeää muutaman viime vuoden aikana. Paikallishallinnosta siirtyy hyvinvointialueiden mukana pois investointeja 1,2 mrd. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla koko tarkastelujakson ajan. Investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi.

Paikallishallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa paikallishallinnon velkaantumista vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena paikallishallinnolta siirtyy n. 4,6 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille v. 2023. Paikallishallinto jää painelaskelmassa alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen, mutta alijäämä tasaantuu 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2024-2025. Tämä näkyy myös paikallishallinnon velkasuhteen kasvun hidastumisena.

Valtion toimenpiteet lisäävät vuonna 2022 kuntien menoja nettomääräisesti noin 60,1 milj. eurolla verrattuna kuluvalle vuodelle budjetoituihin päätöksiin (varsinainen talousarvio ja lisätalousarviot 1–3 yhteensä). Kuntien tuloja valtion toimenpiteet vähentävät vuonna 2022 noin 0,6 mrd. eurolla, mikä johtuu suurelta osin yhteisöveron jako-osuuden korotuksen poistumisesta. Kun lisäksi otetaan huomioon kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutuksen neutralisointi (564 milj. euroa), vähentävät valtion toimenpiteet kuntien tuloja yhteensä noin 1,1 mrd. eurolla. Näin ollen valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022 arviolta noin 1,2 mrd. eurolla, missä on syytä huomioida, että vuoteen 2021 kohdistui poikkeuksellisia kertaluonteisia koronatukia, jotka nyt päättyvät. Edellä mainituissa luvuissa ei ole otettu huomioon valtion vuoden 2021 avustuksia koronavirustilanteen terveysturvallisuuden menoihin.

Valtio on päätösperäisesti lisännyt kuntien menoja kaikkiaan noin 1,2 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla vaalikauden alusta laskien. Kuntien tuloja päätökset ovat lisänneet kaikkiaan noin 1,5 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 prosentin valtionrahoituksen.

Lähde: VM taloudellinen katsaus syksy 2021

Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys

Valtionosuudet

Kuntien valtionavut ovat 13,1 mrd. euroa vuonna 2022, mikä on noin 900 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Mikäli vuoden 2021 lisätalousarviot huomioidaan, ehdotetut valtionavut vuodelle 2022 ovat 1,1 mrd. euroa pienemmät kuin vuoden 2021 valtionavut. Alenema aiheutuu pääsääntöisesti siitä, ettei vuodelle 2022 ole budjetoitu vastaavia määräaikaisia koronatukia kuin vuodelle 2021. Esimerkiksi terveydenhoidon koronavirustilanteesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu 1,6 mrd. euroa vuodelle 2021.

EU:n elpymis- ja palautusmiskivälineestä kohdistuu kuntatalouteen vuonna 2022 noin 134 milj. euroa. Vuodelle 2022 sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 124 milj. euroa. Työkykyohjelman ja IPS-mallin laajentamiseen ehdotetaan 3 milj. euroa, mielen-terveys- ja työkykypalveluihin 2 milj. euroa ja hoitotakuun toteutumiseen sekä koronavirustilanteen aiheuttaman palveluvelan purkuun sosiaali- ja terveydenhuollossa 80 milj. euroa. Lisäksi ehdotetaan rahoitusta hoitotakuun toteutumiseen 15 milj. euroa, hoitotakuuta edistäviin digitaalisiin innovaatioihin 14 milj. euroa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta varten 15 milj. euroa.

Osana elpymis- ja palautusmiskivälineen tavoitteita jatkuvan oppimisen ja sen digitalisaatio-ohjelman rahoitusta kohdistetaan kuntatalouteen arviolta 4 milj. euroa vuonna 2022.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kunnille tai kuntayhtymille myönnettävään ohjaamotominnan valtionavustukseen ehdotetaan 3,2 milj. euroa vuodelle 2022, mikä rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautusmiskivälineestä.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen ehdotetaan kohdennettavan 2,5 milj. euroa rahoitusta EU:n elpymis- ja palautusmiskivälineestä vuonna 2022.

Kunnallisvero

Pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus.

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapamuutosten tukemiseksi. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Vähäpäästöisten työsuhdeautojen verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa vuosille 2022–2025. Lisäksi asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan

vuosina 2021–2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että vuonna 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 49 milj. euroa vuodelle 2022.

Yhteisövero

Korkovähennysrajoitussääntelyä koskien tasevertailuun perustuvaa poikkeusta ja infrastruktuurihankkeita koskevaa poikkeusta ehdotetaan muutettavaksi. Tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen liittyvä muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 15 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 18 milj. eurolla. Infrastruktuurihankkeita koskevaan poikkeukseen liittyvä muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 5 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 7 milj. eurolla.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi siirtohinnoitteluokaisusäännöstä. Muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 40 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 75 milj. eurolla. Lisäksi tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää lisävähennystä ehdotetaan nostettavaksi vuoden 2022 alusta 150 prosenttiin tutkimusyhteistyön menoista. Muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 8 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 11 milj. eurolla. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksen verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että esityksen verotuotto kunnille on neutraali.

Osana covid-19-epidemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä vuodelle 2021. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johdun muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2022 edelleen noin 40 milj. eurolla. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 4 milj. euroa vuodelle 2022. Alustavan arvion mukaan kuntien yhteisöverosuutta alennettaisiin 0,43 prosenttiyksikköä.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyi aiemmin suunnitellusta vuodelle. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 5 milj. euroa vuodelle 2022.

Lähde: Kuntatalousohjelma vuodelle 2022, syyskuu 2021

Hollolan kunnan talousarvion laadinnan perusteet

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Talousarvion laadinnan pohjana on Hollolan valtuuston hyväksymä päivitetty kuntastrategia, talousarvion laadintaohjeet sekä talouden tasapaino-ohjelman linjaukset. Talousarvion tavoitteena on mahdollistaa strategisten linjausten toteutuminen pitkällä aikavälillä talouden tasapaino säilyttäen.

Talousarvion laadinnan pohjana on lisäksi huomioitu Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehitysennusteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä tiedossa olevin osin myös valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntatalouteen.

Käyttötalous

Hollolan kunnan toimintamenot vuonna 2022 ovat yhteensä 167,9 milj. euroa ja nousevat kuluvasta vuodesta n. 5,8 %:ia. Henkilöstömenot kasvavat n. 5,4 %. Toimintamenoissa sosiaali- ja terveystenon kasvu on kokonaisuutena 5,8 %:ia eli 4,5 milj. euroa. Kasvussa on otettu huomioon kuluvan vuoden menojen arvioitu toteutuminen. Toimintamenojen kasvusta 1,3 milj. euroa aiheutuu sisäisten veloitusten lisäyksestä, kun mm. konsernipalvelujen tukipalveluiden kustannukset veloitetaan täysimääräisesti vuodesta 2022 alkaen.

Toimintatulojen arvioidaan olevan n. 31,0 milj. euroa (+8,9 %). Tuottojen kasvusta 1,3 milj. euroa aiheutuu sisäisten veloitusten lisäyksestä. Vuokratuottojen arvioidaan kasvavan 6,2 %, mikä selittyy valmistuvan sotekeskuksen myötä saatavasta vuokratulosta. Maksutuottojen arvioidaan säilyvän kuluvan vuoden tasolla.

Toimintakate heikkenee kustannusten nousun seurauksena yhteensä n. 5,1 %:ia kuluvan vuoden ennusteeseen nähden.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa. Verotulojen kehitys on ollut kuluvana vuonna ennustettua suotuisampaa. Vielä viime syksynä koronan vaikutukset talouteen ja sitä myötä verotulokertymiin ennustettiin olevan huomattavasti negatiivisemmat. Verotulojen arvioidaan kokonaisuutena kuitenkin säilyvän vuoden 2021 tasolla kasvaen vain noin 0,7 % ennusteeseen nähden. Kasvu alkuperäiseen vuoden 2021 talousarvioon on kuitenkin 4,0 % eli 3,8 milj. euroa.

Verotulojen erittely, 1000 euroa

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	M-% 22/21
Kunnallisvero	89 541	86 500	91 000	5,2 %
Kiinteistövero	5 284	5 700	5 700	0,0 %
Yhteisövero	3 406	4 000	3 300	-17,5 %
Yhteensä	98 231	96 200	100 000	4,0 %

Kunnallisvero

Vuonna 2021 tuloveroprosentti on ollut 21 prosenttia. Vuodelle 2022 ja taloussuunnitelmavuosille kunnallisvero on laskettu 21 tuloveroprosentin mukaan. Kunnallisveron tuotoksi vuodelle 2022 on arvioitu 91,0 milj. euroa, mikä on n. 2,5 % suurempi kuin vuoden 2021 ennusteessa.

Yhteisövero

Kuntien osuus yhteisöveron tuotosta on vuonna 2021 ollut 44,34 %. Kuntaryhmän jako-osuuden määräaikainen korotus päättyy vuonna 2022. Jako-osuuden nostolla kompensoitiin vuonna 2021 kunnille koronasta aiheutuvia tulomenetyksiä ja menolisäyksiä sekä varhaiskasvatmaksujen alentamista syksystä 2021 alkaen. Varhaiskasvatmaksujen alentamisen kompensointi jatkuu vuonna 2022. Hollolan kunnan yhteisöveron tuotoksi vuonna 2022 on arvioitu 3,3 milj. euroa.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2022 on n. 5,7 milj. euroa ja perustuu seuraaviin kiinteistöveroprosentteihin.

Kiinteistöveroprosentit verotuskohteittain eriteltynä:

	Hollola 2022	Raja-arvot 2022
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,15	0,93—2,00
Vakituinen asuinrakennus	0,55	0,41—0,80
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,10	0,93—2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	*)	2,00—6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00—2,00
Voimalaitos	*)	enintään 3,10

*) Jos veroprosenttia ei ole määrätty, kiinteistövero asuntotarkoitukseen kaavoitetusta rakentamattomasta rakennuspaikasta sekä voimalaitoksista maksuunpannaan yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan.

Valtionosuudet vuonna 2022

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palveluiden saatavuuden varmistaminen koko maassa kohtuullisella verorasitteella. Vuonna 2020 kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta erotettiin verokompensaatiot omaksi kokonaisuudeksi.

Valtion talousarvioesityksen mukaan hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta siten, että kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,67 prosentista 23,59 prosenttiin vuonna 2022. Muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 0,30 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 % sekä 0,80 prosenttiyksikköä erillisen valtionosuuskorotuksen johdosta. Muutoksessa on otettu vähennyksenä huomioon 1,87 prosenttiyksikköä liittyen kuntien ja valtion välisen vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointiin sekä 0,55 prosenttiyksikköä vuosien 2016, 2018 ja 2019 indeksikorotuksiin liittyvien vähennysten ja 0,76 prosenttiyksikköä kilpailukykyopimukseen liittyvän vähennyksen muuttamisesta määräaikaisista vähennyksistä pysyviksi vähennyksiksi.

Hollolan kunnan vuoden 2022 valtionosuuksiksi on arvioitu 46,5 milj. euroa. Valtionosuuden kasvavat 3,5 milj. euroa kuluvaan vuoden voimassa olevaan talousarvioon nähden ja 3,0 milj. euroa vuoden 2021 ennusteeseen nähden. Valtionosuusarvio perustuu valtiovarainministeriön ennusteeseen. Lopulliset laskelmat ja päätökset saadaan vasta vuoden 2022 lopussa.

Investoinnit

Taloussuunnitelmakauden 2022—2025 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 68,8 milj. euroa. Talonrakennusinvestoinnit suunnitelmakaudella ovat 18,3 milj. euroa, joista merkittävien uimahallin peruskorjaus. Kunnallistekniikan, vesilaitoksen ja maa-alueiden osalta investointien arvioidaan olevan 49 milj. euroa sisältäen lähes 10 milj. euron elinkeinopoliittisia investointeja.

Talousarviovuoden bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 16,1 milj. euroa, josta vesihuoltolaitoksen investointien osuus on 3,5 milj. euroa, kiinteistöinvestointien osuus 2,5 milj. euroa ja kuntatekniikan investointien osuus 4,4 milj. euroa. Elinkeinopoliittisiin investointeihin on varattu 3,0 milj. euroa. Irtaimen omaisuuden investointeihin on lisäksi varattu 0,5 milj. euroa.

Rahoitus

Lainanotto

Korkea investointitaso jatkuu vuonna 2022 ja tulorahoituksella pystytään kattamaan investoinneista 61 %:ia. Investointien rahoituksen osalta joudutaan turvautumaan vieraaseen pääomaan. Vierasta pääomaa tarvitaan investointien rahoituksen lisäksi lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2022 lainoja lyhennetään 7,8 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa otetaan 13,0 milj. euroa. Lainakannan arvioidaan kasvavan 5,1 milj. euroon vuoden 2022 aikana ollen n. 2 537 euroa asukasta kohden.

Taloussuunnitelmakauden lopussa lainakannan arvioidaan kasvavan investointimenopaineiden vuoksi 23,5 milj. eurolla lähes 77 milj. euroon eli n. 3 395 euroon per asukas.

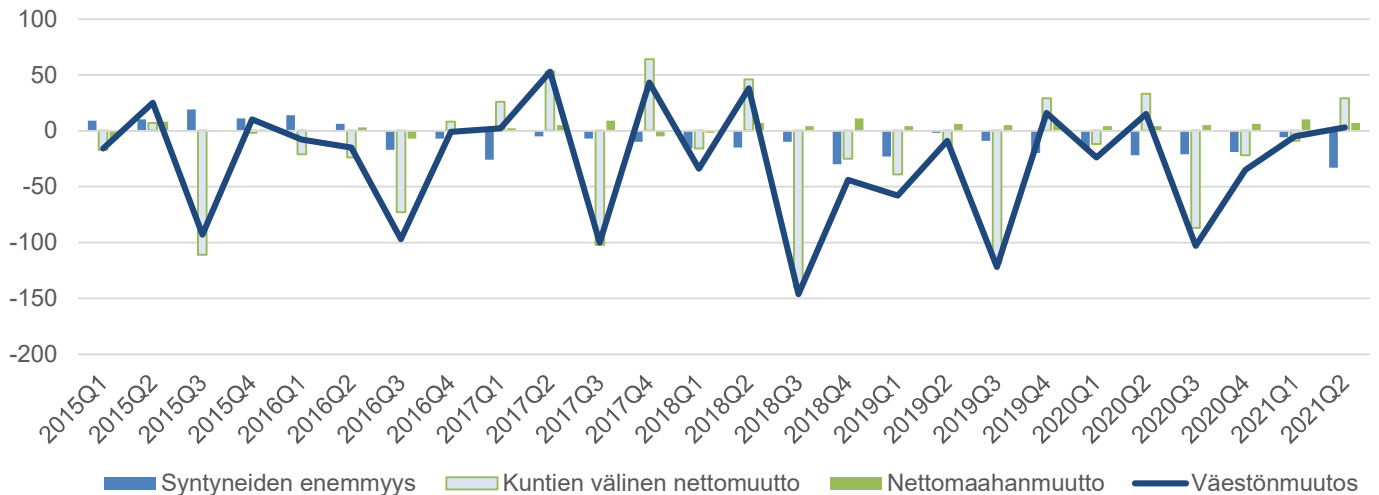
Väestö ja työllisyys

Väestön kehitys

Hollolassa oli syyskuun lopussa 23 150 asukasta, mikä on 101 henkilöä (-0,4%) vähemmän kuin vuoden vaihteessa. Viime vuonna väkiluku pieneni 159 henkilöä (-0,7%) edellisestä vuodesta. Väestön määrän kehityksen trendi on ollut laskeva vuodesta 2012 alkaen, jolloin

Hollolassa asui 24 150 henkilöä. Kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa vuoden 2016 syksystä alkaen. Vuoden 2021 toisella neljänneksellä kuntien välinen muutto-liike paransi väkilukua 29 henkilöllä. Luonnollinen väestön muutos heikensi väkilukua kuitenkin 33 henkilöllä. Maahanmuutto kasvatti väkilukua 7 henkilöllä.

Väestönmuutos 2015-2021

Väestöennuste 2040

Tilastokeskuksen tuoreimman väestöennusteen mukaan Suomessa kuolisi vuoden 2060 loppuun mennessä 700 000 ihmistä enemmän kuin syntyy, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Suomessa syntyisi 2060-luvulla enää alle 40 000 lasta vuosittain. Pitkällä aikavälillä syntyvyys ei ole ikärakenteen kannalta kestävällä tasolla.

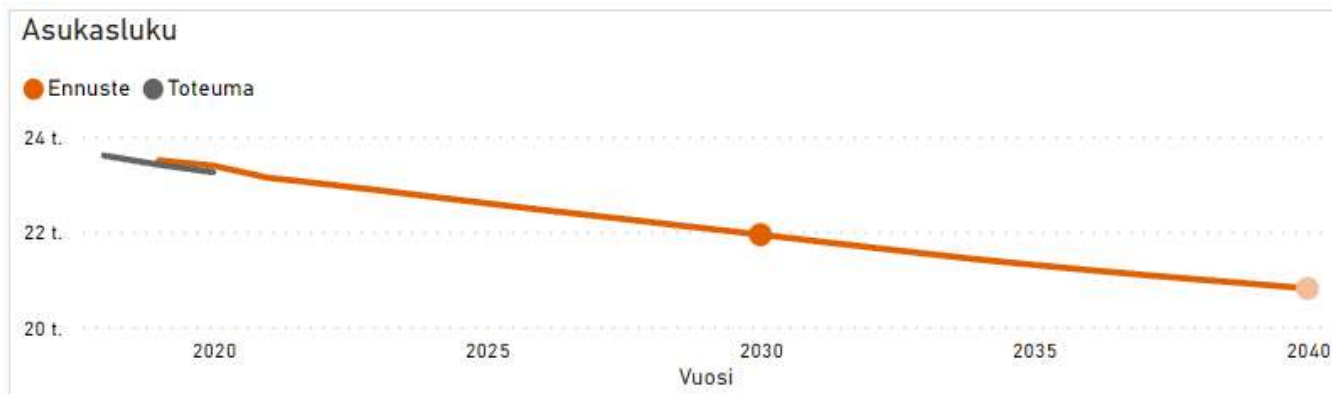
Kuluva vuosi on neljäs perättäinen, kun maassamme syntyy alle 50 000 lasta. Nämä ikäluokat ovat synnyttäjiä 30 vuoden kuluttua. Jos syntyvyys pysyy matalalla tasolla pitkään, heijastuvat sen vaikutukset kauas tulevaisuuteen. Aluksi vaikutus näkyy syntyvien lasten määrässä, mutta pidemmällä ajalla myös synnytysikäisten naisten määrässä.

Vuoden 2020 aikana 53 kunnassa syntyneiden määrä oli kuolleita suurempi. Havaitulla syntyvyyden tasolla vastaavanlaisia kuntia olisi 39 vuonna 2030 ja enää 15 vuonna 2040.

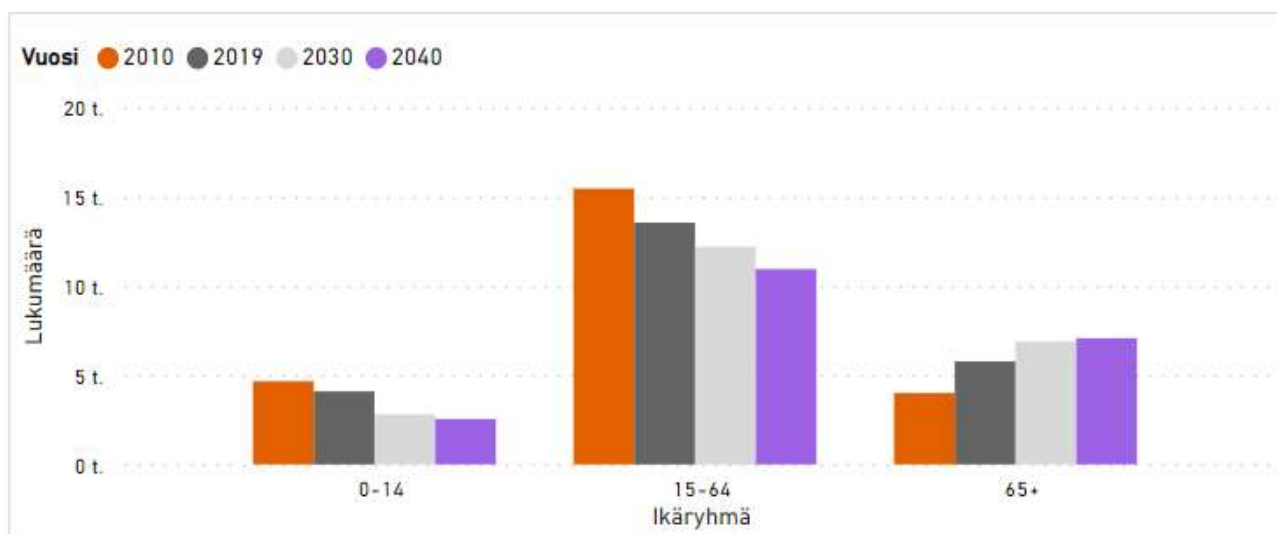
Ennusteen mukaan alle 15-vuotiaiden määrä olisi vuoden 2060 lopussa lähes 200 000 nykyistä pienempi. Työikäisen väestön määrässä pitkittyvä matala syntyvyys näkyisi 2040-luvulta eteenpäin ja heijastuisi myös väestölliseen huoltosuhteeseen.

Väestöennusteen mukaan Hollolan väkiluku heikkenee vuosittain keskimäärin 0,6%:ia. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kunnassa on ensi vuonna 23 007 asukasta. Talousarvion ja taloussuunnitelman asukasmääräarvioissa ja siten tunnuslukujen laskennoissa on käytetty tilastokeskuksen väestöennustetta suunnitelmavuosille.

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan Hollolan kunnassa on vuonna 2040 asukkaita 20 809. Ennusteen mukaan lasten määrä heikkenee ja eläkeikäisten määrä kasvaa entisestään. Samanaikaisesti työikäisten määrä vähenee, mikä heikentää huoltosuhdetta ja tulee vaikuttamaan kunnan verotuloihin negatiivisesti. Seuraavissa graafeissa on kuvattu asukasluvun kehitystä kokonaisuutena vuoteen 2040 sekä väestön ikäryhmittäistä kehitystä.

Ikäryhmittäinen kehitys: Lasten, työikäisten ja eläkeikäisten määrän toteutunut kehitys ja ennuste.

Lähde: Tilastokeskus, syyskuu 2021

Työllisyys

Syyskuun 2021 lopussa työttömien osuus työvoimasta Hollolassa oli 8,3 %. Päijät-Hämeen kuntien keskiarvo on 13 % ja Kanta-Hämeen keskiarvo on 9,9%. Valtakunnallinen keskiarvo on 10,1 %, työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta. Pandemian tuoman rajun notkahduksen jälkeen kehitys on ollut myönteistä. Korkeimmillaan Hollolan työttömyysaste oli viime vuoden toukokuussa ollen 14,4 %:ia. Toukokuussa 2020 oli lomautettuna 602 henkilöä kun vuotta aiemmin määrä oli 41. Syyskuussa 2022 lomautettuina oli enää 71 henkilöä.

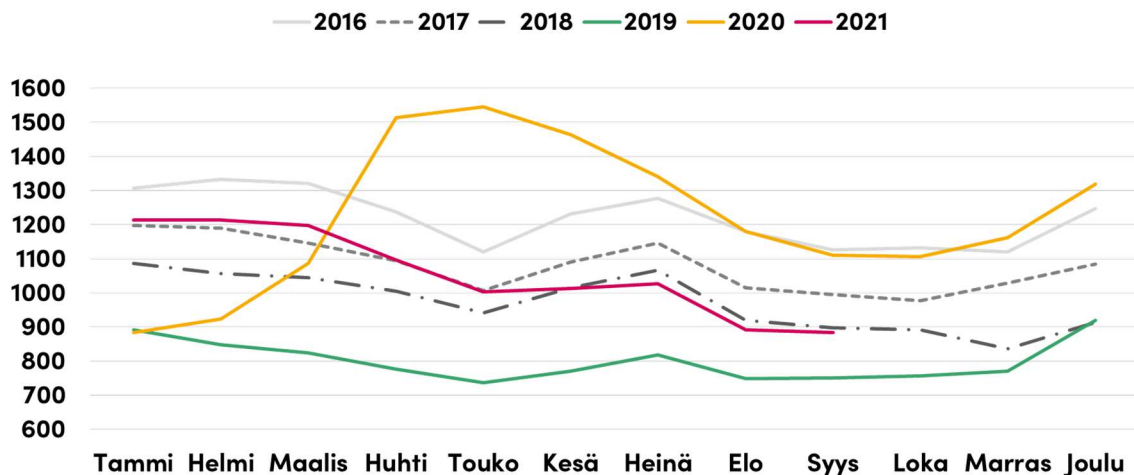
Valoisana käänteinä on nähtävä yli vuoden työttömänä olleiden lievä lasku, lomautettujen määrän merkittävä väheneminen ja erityisesti nuorten matalaksi kääntynyt työttömien osuus työvoimasta. Myös aikuisten työttömien määrä on vähentynyt. Tämä on merkinä siitä, että markkinat alkavat vähitellen elpyä. Hyvin pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden määrä kääntyi syyskuussa 2022 ensimmäisen kerran laskuun pandemian aikana. Pitkäaikaistyöttömien määrä kuitenkin kasvoi pandemian aikana. Vaikka muutokset ovatkin olleet positiivisia, niin työttömien määrän kasvu pandemian aikana näkyy kunnan työmarkkinatukimenojen lisäyksenä.

Syyskuun tilastoissa on selkeästi nähtävissä kunnan panostus kuntakokeilun omavalmentajien määrään; erityisesti nuorten alle 25-vuotiaiden määrä on laskenut jo enätystasolle ollen enää 7,4%. Hollolan kaksi nuorten omavalmentajaa kontaktoivat aktiivisesti nuoria uusia työttömiä työnhakijoita. Kaikille pyritään hakemaan ratkaisua, olivat he välivuotta pitäviä, armeijaan menossa tai muuten nuoren suunta epäselvä.

Hyvä yhteistyö omavalmentajien ja kunnan nuorten työpaja Osuman valmentajien kanssa johdottaa nuoria kunnan avoimiin työkokeilu- ja palkkatukipaikkoihin, joita ovat mm PopUp Kulttuuritalo, uimahallin kahvio ja lipunmyynti sekä kirjaston kahvilatoiminta.

Aikuisten osalta omavalmentajien työpanos painottuu pitkään työttömänä olleiden työ- ja toimintakyvyn selvittämiseen, myös täällä on nähtävissä jo hyviä alkujia. Työ on hidasta ja pitkäjänteistä, jonka tuloksia toivotaan nähtävän ensi vuoden puolella.

Työttömien määrän kehitys 2016—2021

Lisää kunnan väestö- ja työllisyystietoja on luettavissa Ei tuurilla vaan tiedolla hankkeen tuotoksena syntyneestä Työllisyyttä koskevasta raportointiratkaisusta:

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiYWwM3NTg4ZmEtZDNkZS00NjZiLTgxMmMtOGI4YzVhZjRjOTA2IiwidCI6ImJiYTZkOTZlTiMjUtNDJmYS1iYWwMOLTJlZjgxYmM4OGQ3NCIsImMiOiJ9>

Henkilöstö

Hollolan kunnan organisaatio jakaantuu kolmeen eri palvelualueeseen: konsernipalvelujen palvelualue, hyvinvoinnin palvelualue ja elinvoiman palvelualue. Palvelualueet jakautuvat edelleen vastuualueisiin ja toimintayksiköihin.

Palvelualueiden välisestä tehtäväjaosta päättää kunnanhallitus. Palvelualueen sisäisten vastuualueiden ja toimintayksiköiden tehtäväjaosta ja työvoiman käytöstä päättää palvelualuejohtaja. Palvelualueiden välisestä työvoiman käytöstä päättää kunnanjohtaja.

Henkilöstömäärä syyskuun 2021 lopussa oli yhteensä 762, josta vakinaisia oli 584. Henkilöstömäärän arvioidaan vakituisen henkilöstön osalta kasvavan 8 henkilöllä. Konsernipalveluissa vakituisten määrä kasvaa kahdella tietohallinnon ja kehittämisspalveluiden vahvistamisen johdosta. Hyvinvoinnin palvelualueella vakituisten määrä kasvaa kahdella perusopetuksen apulaisrehtorin ja etsivän nuorisotyöntekijän palkkauksen myötä.

Elinvoiman palvelualueella vakituisen henkilöstön määrä kasvaa neljällä työllisyyspalveluiden ja maaomaisuuden hallinnan ja paikkatiedon vahvistamisen myötä. Määräaikaisten määrän arvioidaan olevan kuluvaan vuoteen ta-solla lisääntyen vain yhdellä hanketyöntekijällä (digitointi).

Henkilöstön osalta on asetettu seuraavat tavoitteet vuodelle 2022:

1. Jatkuva arviointi ja kehittäminen

Tavoitetaso: CAF-arviointi osa-alueittain vuosittain

2. Työhyvinvointikysely henkilöstölle puoli vuosittain

Tavoitetaso: > 4,75 (asteikko 1-6) (2020:4,68)

3. Sairauspoissaolot

Tavoitetaso: < 11 tpv (2020:10,6)

Henkilöstömäärä 31.12.	2020	30.9.2021	TA 2022
Vakinaiset	585	584	592
Määräaikaiset	142	178	179
Kaikki	727	762	771

Henkilöstömäärä 31.12.	2020	30.9. 2021	TA 2022
Hyvinvoinnin palvelualue	580	594	596
Elinvoiman palvelualue	101	105	109
Konsernipalvelujen palvelualue	26	27	30
Yhteensä	707	726	735
Työllistetyt	20	36	36
Yhteensä ml. työllistetyt	727	762	771

Osallistuva budjetointi

Kuntalain 22 §:n mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Yksi keino osallistaa kuntalaisia on osallistava budjetointi,

joka on toimintatapa, jossa asukkaat otetaan mukaan yhteisiä verovarvoja koskevaan keskusteluun, suunnitteluun ja päätöksentekoon. Osallistuva budjetointi menetelmänä liittyy vahvasti kunnan uuteen yhteisö- ja osallisuusrooliin.

Osallistuvaan budjetointiin ei ole yhtä ainoaa oikeaa menetelmää, vaan sitä voidaan toteuttaa monin eri tavoin.

Vuoden 2022 talousarvion ja käyttösuunnitelman laadinnassa palvelualueet kartoittavat kohteita, joissa voidaan ottaa kuntalaiset paremmin huomioon ja osallistamaan päätöksen tekoon ja toteutukseen. Kohteista

päätetään lopullisesti vuoden 2022 käyttösuunnitelman yhteydessä kunnanhallituksen ja valiokuntien päätösten perusteella.

3. Käyttötalousosa

Toimintamenot

Konsernipalvelujen palvelualue	88 421 200
- josta sosiaali- ja terveyspalvelut	82 150 000
Hyvinvoinnin palvelualue	52 716 900
Elinvoiman palvelualue	26 748 300

Toimintatulot

Konsernipalvelujen palvelualue	2 817 200
Hyvinvoinnin palvelualue	4 191 000
Elinvoiman palvelualue	23 973 100

Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat konsernipalvelut, Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalouden kustannukset ja strategian toteuttamiseen varattu erillinen määräraha. Käyttöomaisuuden myyntitoivot ja -tappiot on esitetty arviona kunnanhallituksen

Tuloslaskelma

alaisena määräraha- ja tuloarviovarauksena. Tarkastustoimen talousarvio on sisällytetty omana erikoisperusteltuna määräraha- ja tuloarviovarauksena konsernipalvelujen kokonaisuuteen.

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos- %	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	1 409 226	1 453 900	2 817 200	93,8 %	2 922 600	2 990 700	2 978 600
Myyntituotot	1 060 054	1 023 900	2 367 200	131,2 %			
Maksutuotot	151	0	0	—			
Tuet ja avustukset	216 179	130 000	150 000	15,4 %			
Vuokratuotot	9 738	0	0	—			
Muut toimintatuotot	123 103	300 000	300 000	0,0 %			
Toimintakulut	-78 827 111	-82 935 900	-88 421 200	6,6 %	-7 176 600	-7 289 300	-7 353 600
Henkilöstökulut	-2 850 511	-2 962 500	-3 101 900	4,7 %			
Palvelujen ostot	-75 680 772	-79 702 400	-84 901 700	6,5 %			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-94 465	-45 000	-60 800	35,1 %			
Avustukset	-28 000	-2 500	-107 900	4216,0 %			
Muut toimintakulut	-173 363	-223 500	-248 900	11,4 %			
TOIMINTAKATE	-77 417 885	-81 482 000	-85 604 000	5,1 %	-4 254 000	-4 298 600	-4 375 000
Rahoitustuotot ja -kulut	56	0	0	—	0	0	0
VUOSIKATE	-77 417 829	-81 482 000	-85 604 000	5,1 %	-4 254 000	-4 298 600	-4 375 000
Poistot ja arvonalentumiset	-44 961	-103 000	-71 000	-31,1 %	-105 000	-140 000	-80 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-77 462 790	-81 585 000	-85 675 000	5,0 %	-4 359 000	-4 438 600	-4 455 000

Konsernipalvelut

Vastuhenkilö: Hallinto- ja talousjohtaja Turkka Rantanen

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%
Toimintatuotot	1 252 562	1 153 900	2 517 200	118,1 %
Toimintakulut	-4 907 099	-5 269 300	-5 771 200	9,5 %
TOIMINTAKATE	-3 654 537	-4 115 400	-3 254 000	-20,9 %

Toiminnan kuvaus

Konsernipalveluiden palvelualueen tehtävänä on tarjota keskitetysti talouspalveluiden, kehittämisspalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallintopalveluiden sekä hallinto- ja viestintäpalveluiden tukipalveluja palvelualueiden johtamisen tueksi muille palvelualueille. Lisäksi konsernipalveluiden palvelualueen tehtäviin kuuluu tukea, ohjata, koordinoida ja seurata kunnan taloutta, hallintoa, henkilöstöpalveluita ja tietohallintoa keskitetysti. Konsernipalveluiden palvelualue huolehtii tietyistä koko kuntaa koskevista asiantuntijatehtävistä kuten vaalit, luottamushenkilöhallinto, kunnan talous, konserniohjaus, työnantajatehtävät, tietohallinnon kokonaisuus, laadunhallinta ja kehittäminen, markkinointi jne.

Konsernipalveluiden palvelualue sisältää seuraavat vastualueet: hallinto- ja viestintäpalvelut, talouspalvelut, kehittämisspalvelut, henkilöstöpalvelut ja tietohallintopalvelut. Menoihin sisältyvät myös valtuuston, tarkastuslautakunnan ja keskusvaalilautakunnan alainen toiminta sekä maaseutupalvelut. Palvelualueetta johtaa hallinto- ja talousjohtaja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Konsernipalveluiden palvelualueella ei ole tulossa toimintaan vaikuttavia organisaatiomuutoksia vuoden 2022 aikana. Sisäisten veloitusten täsmentäminen johtaa tulojen ja kustannusten vertailtavuuden heikkenemiseen vuosien välisen.

Ensimmäistä kertaa järjestettävät koko maakunnan kattavat aluevaalit työllistävät konsernipalveluiden palvelualueella vuoden alussa. Osallisuusohjelman mukaisten toimenpiteiden aktivoituminen näkyy kunnan ja kunta-alaisten yhteistyön lisääntymisenä. Vuonna 2021

hyväksytyt tietohallinnon tiekartan mukaiset toimenpiteet vuodelle 2022 ovat mukana tässä talousarviossa ja täytäntöönpanon odotetaan etenevän suunnitellusti. Lisääntynyt robotiikan hyödyntäminen näkyy 2021 aloitettujen hankkeiden loppuun saattamisessa. Taloushallinnon työ kunnan talousraportoinnin kehittämiseksi jatkuu, kuten myös toimenpiteet talouteen liittyvien riskien minimoimiseksi. Kehittämisspalveluiden osalta sekä kunnan projekteille annettavan tukeen kuin markkinoinnin ja viestinnän toimintoja tullaan kehittämään, siten että pystymme vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin laadukkaammin.

Digitalisaation edistäminen jatkuu kaikkien yksiköiden toimesta. Odotettavissa oleva muutto toisiin toimitiloihin kevät-talvella 2022, luo painetta arkistointihankkeiden eteenpäinviemiseksi. Kunta tarkkailee jatkuvasti mahdollisuuksia osallistua yhteistyöhankkeisiin digitaalisten palveluratkaisujen edistämiseksi ja pyrkii osallistumaan keskeisiin tiedon hallinnan ja tiedolla johtamisen hankkeisiin. Toiminnan jatkuvuuden turvaamista ja kyberturvallisuusuhkien ehkäisyä jatketaan vuonna 2022. Keskusarkiston siirtyminen uusiin tiloihin toteutuu vuoden 2022 aikana.

Uuden valtuustokauden osalta strategiatyö on ollut käynnissä syksyllä 2021 ja konsernipalvelut on osallistunut työhön jo sen valmisteluvaiheesta lähtien. Laadittavan strategian pohjalta työstettävät strategiset ohjelmat tullevat täsmentävään konsernipalveluille kohdistuvia odotuksia tulevaisuudessa. Vuonna 2022 konsernipalvelut tulee osallistumaan täysipainoisesti strategisten ohjelmien laadintaan. Uusi strategia luo pohjan vuoden 2023 talousarviolle ja tässä työssä konsernipalveluiden palvelualue on merkittävässä roolissa.

Toiminnalliset tavoitteet

Strategian tavoite		
Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Joustavan työn tekemisen mallien edistäminen	Hybridityöllä hyvinvointia-hankkeen toteuttaminen	Henkilöstöpäällikkö
Strategian tavoite		
Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Kunnan tunnettavuuden edistäminen	Kunnan tunnettavuutta edistetään yhdellä laajalla ja kahdella pienemmällä kampanjalla vuoden 2022 aikana	Hallinto- ja talousjohtaja
Strategian tavoite		
Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kumppanina		
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Osallisuusohjelman jalkauttaminen	Lokakuussa 2021 laaditun suunnitelman mukaiset toimenpiteet on tehty.	Hallinto- ja talousjohtaja

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	2020	2021	2022
Hallinto- ja viestintäpalvelut			
Avattujen asiakorttien määrä diaarissa	750	1 000	1 000
Kunnanhallituksen kokousten määrä	21	20	20
Kunnanhallituksessa käsiteltyjen asioiden määrä	276	280	280
Valtuuston kokousten määrä	6	6	6
Valtuustossa käsiteltyjen asioiden määrä	60	80	80
Viranhaltijapäätösten määrä	1031	900	900
Valtuustoseminaarien määrä	5	4	4
Valtuustoaloitteiden määrä	3	5	5
Kuntalaisaloitteiden määrä	10	10	10
Kilpailutusten määrä Cludiassa	20	25	25
Tietopalvelujen määrä / laskutetut	25	20	20
Arkistosta hävitettyjen asiakirjojen määrä kg	5 000	7 000	7 000
Talousohjelmat			
Ostolaskut (kpl)	10 241	10 000	10 000
Myyntilaskut (kpl)	8 704	10 000	8 500
Tietohallintopalvelut			
Työasemat (kpl)	1 390	1 418	1 800
Tukipyynnöt (kpl)	1 800	2 200	2 000

Sosiaali- ja terveystalvet

Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%
Toimintatuotot	53 527	0	0	—
Toimintakulut	-73 920 012	-77 666 600	-82 150 000	5,8 %
TOIMINTAKATE	-73 866 485	-77 666 600	-82 150 000	5,8 %

Toiminnan kuvaus

Kunnanhallituksen alaiseen toimintaan kuuluvat myös Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalvetjen kustannukset, jotka on esitetty omana vastualueenaan.

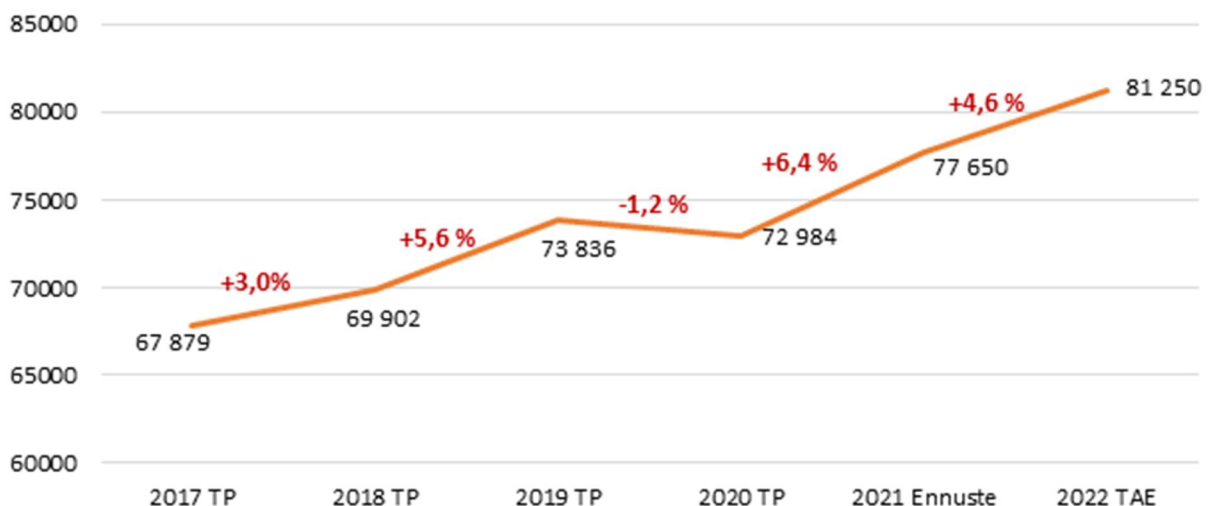
Kunnanhallituksen vastuulla ovat Hollolan kunnan sosiaali- ja terveystalvetjuista aiheutuvat kustannukset. Talvetlut ostetaan kokonaisuutena Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymältä eli kuntayhtymä tuottaa kuntalaisille sosiaali- ja perusterveydenhuollon talvetlut, sekä erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon päivystyksen ja ensihoidon talvetlut ja myös ympäristöterveydenhuollon talvetlut.

Kunnanhallituksen alaisiin sosiaali- ja terveystalvetluiden kustannuksiin sisältyvät maksusuudet myös aikaisempina vuosina syntyneistä Hollolan ja Hämeenkosken kunnille siirtyneistä eläkevastuista (1,0 milj. euroa).

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vuosi 2022 on viimeinen vuosi, kun sosiaali- ja terveystalvetluiden menot sisältyvät kunnan talousarvioon, sillä uudet hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveystalvetluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen.

**Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän veloitukset
sosiaali- ja terveystalvetluista 2017—2019 ja arvioitu menokasvu, 1000 euroa**

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot

Vastuhenkilö: Hallinto- ja talousjohtaja Turkka Rantanen

Tuloarviot ja määrärahat

Ei sitova

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%
Toimintatuotot	103 136	300 000	300 000	0,0 %
Toimintakulut	0	0	0	—
TOIMINTAKATE	103 136	300 000	300 000	0,0 %

Toiminnan kuvaus

Vastualueelle on budjetoitu pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynneistä ja luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot. Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja

-tappiot vaihtelevat vuosittain suuresti, minkä johdosta on perusteltua esittää ne omana ei valtuustoon nähden sitovana määräraha- ja tuloarviovarauksena talousarviossa.

Strategian toteuttaminen

Vastuhenkilö: Kunnanjohtaja Päivi Rahkonen

Tuloarviot ja määrärahat

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%
Toimintatuotot	0	0	0	—
Toimintakulut	0	0	-500 000	—
TOIMINTAKATE	0	0	500 000	—

Toiminnan kuvaus

Vastualueelle on budjetoitu määräraha valmisteilla olevan kuntastrategian mukaisten toimenpiteiden

ja ohjelmien toteuttamiseen sekä strategian jalkauttamiseen. Määrärahan käytöstä päättää kunnanhallitus.

Hyvinvointivaliokunta

Hyvinvoinnin palvelualue

Vastuhenkilö: Hyvinvointijohtaja Kim Strömmer

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma

Sitova TOIMINTAKATE	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos -%	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	3 644 473	3 624 600	4 191 000	15,6 %	3 818 200	3 726 000	4 023 300
Myyntituotot	1 848 453	1 775 100	2 184 200	23,0 %			
Maksutuotot	1 363 261	1 402 500	1 579 800	12,6 %			
Tuet ja avustukset	340 175	329 000	335 000	1,8 %			
Vuokratuotot	68 255	95 500	75 500	-20,9 %			
Muut toimintatuotot	24 329	22 500	16 500	-26,7 %			
Toimintakulut	-48 836 968	-50 070 500	-52 716 900	5,3 %	-52 833 700	-53 093 400	-54 168 600
Henkilöstökulut	-24 316 132	-24 878 200	-26 155 300	5,1 %			
Palvelujen ostot	-11 079 640	-11 238 600	-12 966 300	15,4 %			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-936 428	-1 161 800	-1 163 400	0,1 %			
Avustukset	-2 227 062	-2 373 500	-1 829 300	-22,9 %			
Muut toimintakulut	-10 277 705	-10 418 400	-10 602 600	1,8 %			
TOIMINTAKATE	-45 192 494	-46 445 900	-48 525 900	4,5 %	-49 015 500	-49 367 400	-50 145 300
Rahoitustuotot ja -kulut	-21	0	0	—	0	0	0
VIISIKATE	-45 192 516	-46 445 900	-48 525 900	4,5 %	-49 015 500	-49 367 400	-50 145 300
Poistot ja arvonalentumiset	-775 006	-653 600	-351 700	-46,2 %	-64 800	-41 700	-50 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-45 967 522	-47 099 500	-48 877 600	3,8 %	-49 080 300	-49 409 100	-50 195 300

Toiminnan kuvaus

Hyvinvoinnin palvelualueen toiminta on pääosin lakisääteistä tai lailla ohjattua. Hyvinvoinnin palvelualue muodostuu varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja vapaa-aikapalveluiden vastuualueista. Vapaa-aikapalveluiden vastuualue pitää sisällään nuoriso-, kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden sekä pakolais- ja maahanmuuttoasioiden kokonaisuudet. Hyvinvoinnin palvelualue vastaa ko. vastuualueiden toiminnan järjestämisestä, kehittämisestä, päätösten valmistelusta, toimeenpanosta ja seurannasta. Hyvinvoinnin palvelualueen toiminnan painopiste on huolehtia kuntalaisten hyvinvoinnista, oppimisesta ja sivistyksestä sekä mahdollistaa kuntalaisten omia toimintamahdollisuuksia.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Palvelualueen toiminnassa painottuvat kehittämismyönteisyys, tulevaisuusorientaatio ja yhdessä tekeminen. Käyttösuunnitelma kaudella vuonna 2022 säilytetään nykyinen palvelutaso ja mahdollistetaan strategisten linjausten toteutuminen. Korona-epidemiolla ollut suuri vaikutus hyvinvointipalveluiden toimintaa vuonna 2021 ja tavoitteena vuoden 2022 osalta saada toiminnat ja tapahtumat palautumaan uuteen normaaliin. Poikkeuksellinen vuosi on myös vaikeuttanut vuoden 2022 ennustettavuutta.

Henkilöstömenojen kasvuksi varataan 2,0% vuodelle 2022. Oppivelvollisuuden laajentamiseen ja yläkoulu yhteistyösopimukseen Lahden kaupungin kanssa on varattu 330 000 euroa.

Hyvinvoinnin palvelualueen tehtävänä on omalla työllään, yhdessä muiden toimijoiden kanssa, pyrkiä varmistamaan kokonaisvaltainen ja monialainen hyvinvointityö ja huomioida maakunta- ja SOTE-uudistuksen vaikutukset toimintaympäristöön. Muutoksessa hyvinvoinnin palvelualueen keskeinen tehtävä on toiminnallisuuden varmistaminen, jotta kuntaan jäävät peruspalvelut vastaavat mahdollisimman hyvin kuntalaisten tarpeisiin.

Varhaiskasvatuksessa toimintaa kehitetään ja sopeutetaan joustavasti vastaamaan hoidontarvetta. Osallistumisasteen nousu on myös mahdollinen vuoden 2022 aikana, jolla voi olla vaikutusta paikan saatavuuteen. Varhaiskasvatuksessa valmistaudutaan myös mahdolliseen kolmiportaisen tuen mallin tulemiseen varhaiskasvatukseen 1.8.2022 alkaen. Varhaiskasvatuskasvatusmaksuottojen pienennykseen on varauduttu alentamalla mahdollisia tuloja 300 000 eurolla vuonna 2022.

Lyhytaikaisten sijaisten huonon saatavuuden takia vuonna 2021 on lisätty yksi varhaiskasvatuksen varahenkilö. Varahenkilöiden tarvetta arvioidaan myös vuonna 2022. Varahenkilö-mallin yhtenä hyvänä puolena on se, että varahenkilöt tuntevat lapset ja samoin hän on lapsille tuttu henkilö.

Perusopetuksessa valmistellaan palveluverkon muu-
tosta ja tehdään erityisen tuen kehittämissuunnitelmaa
tuleville vuosille. Oppilasmäärien laskun johdosta päivi-
tetyt suunnitelmat tehdään myös oppilasvirtojen oh-
jauksesta sekä tulevaisuuden henkilöstötarpeesta. Hen-
kilöstökoulutuksiin tehdään lukuvuoden linjauksia kun-
nan omiin koulutuksiin sekä mahdollistetaan paremmin
myös osallistuminen ulkopuolisiin koulutuksiin. Kodin ja
koulun yhteydenpitoa mahdollistetaan paremmin lisää-
mällä opettajien ja ohjaajien puhelimia.

Hollolassa on koronapandemian vaikutusten tasaami-
seen myönnetyn valtionavustuksen turvin päästy valta-
kunnallisestikin erittäin poikkeukselliseen tilanteeseen,
jossa koulunuorisotyötä päästään lukuvuoden 2021-
2022 toteuttamaan työparimuotoisesti. Työparitoiminta
luonnollisesti kasvattaa mahdollisuuksia ryhmä- ja

yksilötyön määrässä ja antaa mahdollisuuksia uudenlais-
ten toimintojen kehittämiseen.

Hollolan vapaa-aikapalveluiden hallinnoima Työpaja
Osuma on aloittanut uutena toimintana vuonna 2021 ui-
mahallin kahvion ja kassa hoitamisen. Tätä toimintaa jat-
ketaan myös seuraavana vuonna. Tällä hetkellä Hollolan
kunta jakaa vuosittain 69 500 euroa vastikkeellisia toi-
minta-avustuksia, joiden haku aika on helmi-maalis-
kuussa ja päätös rahoista on tehty viimeistään toukokuun
hyvinvointivaliokunnassa. Avustustenjako- prosessia ke-
hitetään yhteistyössä toimijoiden kanssa ja mahdollinen
uusi toimintamalli otetaan käyttöön vuodenvaihteen jäl-
keen. Yhteisöllisen kirjaston toiminnan kehittäminen
on yhtenä hyvinvointipalveluiden kehittämiskohteena,
mutta se vaatii myös sen, että asiakkaat löytävät palve-
lun korona -epidemian jälkeen.

Toiminnalliset tavoitteet

Näkökulma	Tekemisen Hollola	
Strategian tavoite	Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä järjestöjen sekä yhteisöjen kump- panina.	
Talousarvioon sisältyvä ta- voite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Jatketaan lasten ja nuorten harras- tamistakuun kehittämistyötä ja to- teuttamista - harrastamisen Suo- men mallin mukainen toiminta yh- teistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Harrastustoiminta toteutuu kaikilla kouluilla. Yhteis- työsopimusten määrä. Tavoitetaso: 20 Lähtötaso: 17	Vapaa-aikapäällikkö
Mahdollistamme ja tuemme ta- pahtumia ja omaehtoisen toimin- nan muotoja.	Vastikkeellisena jaettavien toiminta- ja tapahtuma- avustusten määrä hollolalaisille yhteisöille. Tavoitetaso: >119 000 euroa. Lähtötaso: 119 000 Eri käyttäjien varaamien vuorojen määrä. Tavoitetaso: >12 500 kertaa/vuosi Lähtötaso 12 500 kertaa/vuosi	Vapaa-aikapäällikkö
Jatkamme yhteistyötä ja alueelli- sen hyvinvointityön kehittämistä olemassa olevissa yhteistyöraken- teissa, (Seudullisen sivistyspalve- luiden kehittämisverkosto, LAPE- yhteistyöryhmä, perhekeskusjoh- totiimi ym.) - kilpailuasetelman vahvistaminen suhteessa muihin alueisiin.	Hollola on edustettuna kaikissa eri yhteistyöryhmissä. Tavoitetaso: toteutuu Lähtötaso: toteutuu	HYVA-johtoryhmä

Näkökulma	Työn Hollola	
Strategian tavoite	Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Palvelusetelin käytön kehittämisen osana kunnan varhaiskasvatuspalveluita.	Käytettyjen palvelusetelien lukumäärä > 80. Tavoitetaso: > 80 Lähtötaso: 72	Varhaiskasvatuspäällikkö

Näkökulma	Palvelujen Hollola	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Hyvinvointiyhteistyön kehittäminen hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Perhekeskus osana sotekeskusta. Palvelumuotoja kehitetään vastaamaan paremmin asiakkaan palvelutarpeita.	Hollolan perhekeskusoppaan luominen. Tavoitetaso: Hollolan perhekeskusoppaan luominen. Lähtötaso: Hollolan perhekeskusopasta ei ole.	HYVA- johtoryhmä
Yhteisöllisen kirjaston toiminnan vakiinnuttaminen osaksi palvelurakennetta/palvelumuotoa	Yhteisöllisen kirjaston käyntimäärät. (Toiminta alkanut 18.6.2020) Tavoitetaso: 215 000 Lähtötaso: kirjaston kokonaiskävijämäärä 189 217 (v.2019)	Vapaa-aikapäällikkö
Kehitämme toimintaamme ja palvelujamme asiakkaan/kuntalaisen osallisuutta tukien.	Asiakasfoorumien järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitetaso: >5/vuosi Lähtötaso: 4/v	HYVA-johtoryhmä
Tarjoamme lasten ja nuorten kehitystä tukevat oikea-aikaiset palvelut.	Prosessit kuvattu ja toimintamallit päivitetty. Tavoitetaso: Kaikki toimintamallit on kuvattu ja kirjattu. Lähtötaso: Osa toimintamalleista on kirjattu.	HYVA - johtoryhmä

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2019	TA 2021	TA 2022
VARHAISKASVATUSPALVELUT			
Varhaiskasvatus			
0-6 v:n ikäluokka yht. 31.12	1 570	1 516	1 497
- joista kunnan tuottamassa päiväkotihoidossa	583	640	540
- joista kunnan tuottamassa perhepäivähoidossa	48	64	44
- joista kunnan tukemassa yksityisessä päivähoitossa	175	155	170
- palvelusetelillä	87	80	90
- yksityisen hoidon tuella	88	75	80
- joista esiopetuksessa	279	280	245
- joista esiopetuksen lisäksi päivähoitossa	215	210	190
Kotihoidon tuki			
Tuen saajia, keskimäärin / vuosi	219	230	203
Lapsia tuen piirissä, keskimäärin / vuosi	297	320	273
Kotihoidon tuki / tuensaaja / vuosi	4 833	4 800	4 800
YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS			
Perusopetus			
Lapsia perusopetuksessa	2 600	2 550	2 550
Lapsia koululaisten iltapäivätoiminnassa	190	200	200
MUUT KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT			
Wellamo-opisto, opetustunteja	10 498	10 498	10 498
VAPAA-AIKAPALVELUT			
Kirjastopalvelut			
Lainausten määrä	255 562	255 000	255 000
Kävijöiden määrä	119 558	215 000	215 000
Kirjastojen aukioloaika eriteltynä 2021 alkaen:			
- omatoimiaika (tuntia/vko)		184	132
- kirjastoauto (tuntia/v/keskimäärin), 60 pysäkkiä		850	850
- palveluaika (tuntia/vko)		70	76
Nuorisopalvelut			
Nuorisotyön piiriin kuuluvien ikäluokka (0-28 vuotiaat)/lkm	6 681	6 550	6 410
Liikuntapalvelut			
Uimahallin kävijämäärä (käyntikertojen lukumäärä)	80 000	140 000	140 000
Uimakoulutoimintaan osallistuvien lukumäärä	200	200	200

Elinvoimavaliokunta

Elinvoiman palvelualue

Vastuhenkilö: elinvoimajohtaja Heli Randell

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma (sis. Vesihuoltolaitos)

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos -%	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	22 831 403	23 373 200	23 973 100	2,6 %	23 260 300	22 928 100	23 504 500
Myyntituotot	9 132 966	9 843 100	9 655 500	-1,9 %			
Maksutuotot	347 237	372 000	392 000	5,4 %			
Tuet ja avustukset	553 473	438 500	393 000	-10,4 %			
Vuokratuotot	12 612 354	12 570 600	13 371 100	6,4 %			
Muut toimintatuotot	185 372	149 000	161 500	8,4 %			
Valmistus omaan käyttöön	82 115	50 000	50 000	0,0 %	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut	-23 934 472	-25 708 600	-26 748 300	4,0 %	-24 711 800	-23 658 300	-24 676 300
Henkilöstökulut	-5 006 180	-5 404 500	-5 822 400	7,7 %			
Palvelujen ostot	-13 224 156	-13 193 800	-13 723 000	4,0 %			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 061 289	-3 425 500	-3 319 700	-3,1 %			
Avustukset	-1 698 723	-1 552 000	-1 802 000	16,1 %			
Muut toimintakulut	-944 125	-2 132 800	-2 081 200	-2,4 %			
TOIMINTAKATE	-1 020 954	-2 285 400	-2 725 200	19,2 %	-1 401 500	-680 200	-1 121 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-320 288	-327 700	-307 800	-6,1 %	-305 500	-305 100	-304 700
VUOSIKATE	-1 341 242	-2 613 100	-3 033 000	16,1 %	-1 707 000	-985 300	-1 426 500
Poistot ja arvonalentumiset	-8 675 038	-8 929 200	-8 972 100	0,5 %	-9 691 100	-9 080 900	-10 008 400
Poistoero, varausten ja	5 898	0	250 000	—	250 000	250 000	450 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-10 010 383	-11 542 300	-11 755 100	1,8 %	-11 148 100	-9 816 200	-10 984 900

Elinvoiman palvelualue ilman vesihuoltolaitosta

Sitova TOIMINTAKATE

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%
Toimintatuotot	18 241 465	18 672 600	19 268 200	—
Valmistus omaan käyttöön	82 115	50 000	—	—
Toimintakulut	-21 467 146	-23 181 300	-24 332 300	5,0 %
TOIMINTAKATE	-3 143 567	-4 458 700	-5 014 100	12,5 %

Toiminnan kuvaus

Elinvoiman palvelualue edesauttaa monipuolisten asumismahdollisuuksien syntymistä ja huolehtii yritysten toimintaedellytysten kehittämistä. Palvelualue tuottaa elinkeinoelämän tarvitsemat maankäytön ja kunta-tekniikan palvelut, huolehtii osaltaan joukkoliikenteen suunnittelusta ja asuntotoimen viranomaistehtäväjärjestelystä ja vastaa rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojeluviranomaisen palveluiden järjestämisestä. Lisäksi palvelualue huolehtii työllisyysasioista sekä päiväkotien ja koulujen ruoka- ja siivouspalveluista.

Palvelualue toimii elinvoimavaliokunnan ohjauksessa tuottaen tehokkaita, taloudellisia ja asiakaslähtöisiä palveluita pääasiassa kuntalaisille. Palvelualue koostuu viidestä vastuualueesta: kehitys- ja kaavoituspalvelut (kaavoitus, maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto), kunta-tekniikka, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, vesihuoltolaitos sekä ruoka- ja siivouspalvelut. Suoraa elinvoimajohtajan alaisuudessa sijaitsee asiantuntijaorganisaatio, joka koostuu elinkeino-, työllisyys- ja joukkoliikennepalveluista. Lisäksi vastuualueen käyttötaloudessa on varattu budjetti kunnan kiinteistöasioiden hoitoon (pl investoinnit, jotka tilataan erikseen). Työt tilataan Hollolan Tilapalvelut Oy:ltä.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Yleistä arviointia elinvoiman palvelualueen toimintaympäristöstä ja sen muutoksesta:

Alla on kuvattu elinvoiman palvelualueen merkittävimmät haasteet vuonna 2022. Suurin osa niistä on jatkoa vuoden 2021 töille. Merkittävimmät haasteet ovat luonteeltaan pitkäjänteistä työtä ja isoa panostusta vaativia projekteja. Kuntakeskustassa haasteet liittyvät keskustakortteleiden kehittämisen edistämiseen, tyhjien tonttien omistajakeskustelujen kautta tonttikehityksen aktivointiin ja uimahallin hankesuunnitelman toteutukseen.

Yksi iso työ liittyy MAL-sopimuksen toteutumisen seurantaan. Seurantaa varten on perustettu työryhmä, johon kuuluu edustajat jokaisesta sopimuskunnasta. Toimenpiteitä on useita esimerkkeinä kaupunkiseutusuunnitelman ja rakennetyömallin edistyminen, kevyen liikenteen väyliin liittyviä toimia mm. Messilä-Pyhäniemi välin aktiivinen edunvalvonta suunnittelun aloittamiseksi sekä hiilineutraalisuuteen ja ilmastotoimiin liittyviä tehtäviä.

Kunnan ilmastotyön resurssointi on todella niukkaa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että palvelualuejohtajat vastaavat oman palvelualueensa ilmastotoimista, joilla vähennetään kunnan toiminnassa syntyvien päästöjen määrään. Kuntalaisten ja yritysten kanssa tehtävä työ on hyvin niukkaa nykyisillä resursseilla. Vuonna 2021 ilmastotyöhön oli varattu noin 0,25 yhteistä henkilötyövuotta yli palvelualueajajojen. Energiatoteutuksessa Hollolan Tilapalvelu Oy on osoittautunut esimerkilliseksi kehittäjäksi kunnan kiinteistöjen energian säästötyössä.

Jäljempänä on kerrottu tarkemmin työllisyyden kuntakokeilusta ja varautumisesta työllisyyspalveluiden siirtämiseksi valtiolta kunnan tehtäväksi vuonna 2024. Elinvoiman palvelualueella panostetaan elinkeino- ja työllisyyspalveluiden yhteistyöllä yritysten työvoiman saannin haasteisiin.

Kaavoitusohjelmaa on viety eteenpäin yhdessä investointiohjelman kanssa. Kaavoitusohjelma on työkalu, jolla kunta toteuttaa ja priorisoi kunnan kehitystä. Maanhankinnan haasteet on tuotu esille käynnissä olevassa strategiatyössä. Tulevaisuudessa se miten ratkaistaan kunnan maanhankinnan tarpeet, määrittelee pitkälle mm. asumiseen tarjottavien tonttien saatavuuden Hollolassa.

Investointiohjelmalla tarkastelemalla näkee kunnan haasteet uudis- ja korjausrakentamisen saralla sekä kaatuomaisuuden että vesihuollon osalta. Vesihuollon rahoitushaasteista on kerrottu enemmän vesihuoltolaitoksen erillislaskelmassa.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen on huomioitu Elinvoiman palvelualueen toiminnassa. Lähtökohtaisesti palvelualueen perustyöllä varmistetaan toimivat ja turvalliset asumisen ja yrittämisen perusteet sekä iloisen

liikkumisen mahdollisuudet. Vaikuttamiskeinoja ovat kaavoitus, maapolitiikka, alueiden hoito, liikuntapaikkojen ylläpito.

Osallisuus on viime vuosien aikana kehittynyt yleiseksi toimintatavaksi. Osallisuustapoja on monenlaisia, ja elinvoiman palvelualueella hallitaan lakisääteiset asukasillat ja asukkaiden ja muiden sidosryhmien asiakaskyselyjen toteutus. Tulevina vuosina haasteena on osallisuuden jatkojalostaminen siten, että sidosryhmät pääsevät aidosti osallistumaan ja vaikuttamaan palvelujen sisältöön ja kehittämiseen. Osallisuustyö tukeutuu kunnan osallisuushjelmaan.

Työntekijöiden jaksaminen on suuri riski, joka on nostettu esille myös riskitaulukkoon. Organisaatio on pieni, asiantuntijuus on yksittäisten työntekijöiden harteilla, työmäärät lisääntyvät, kehittämistä halutaan tehdä, mutta resurssointi ontuu; edellä mainitut seikat huomioiden työn hallittavuuden tunteen ja työntekijän muun elämän yhteensovittamisen välillä on suuri ristiriita. Tämän asian hallitsemisessa on suuri rooli esimiehillä, jotka tarvitsevat asian hoitamiseen myös johdon vankan tuen. Työntekijöillä ja esimiehillä on yhteinen haaste siitä, miten työn mielekkyyttä ja työniloa saadaan kehitettyä.

Vastuualueiden arviointia vuoden 2022 toimintaympäristöstä ja sen muutoksesta

Vuonna 2022 asuinaluekaavoituksen painotus on Kukkilassa Sorvasen alueella, Salpakankaankoulun ympäristö ja Nostavan Kyyhkylän alue. Keskustan kehittämiseen liittyviä asemakaavoitustöitä ovat keskustakortteleiden ja uimahallin asemakaavamuutokset. Vuoden 2022 kaavoitustyöt kokonaisuutena ovat kaavoitusohjelmassa.

Maanhankintaa jatketaan vuonna 2022 tulevaisuuden kasvusuunnilta erityisesti tavoitellen Kukkilan, Nostavan ja uuden valtatie 12 varren keskeisiä alueita.

Kuntatekniikan investointiohjelmassa on varauduttu sekä uudiskohteiden toteutukseen mm. Hirvimäen alueen 1. rakennusvaihe ja Tasatarhan alueen rakentamisen jatkaminen sekä vanhojen kohteiden peruskorjauksiin esimerkiksi Norolantien korjaus. Ulkoilu-/luontoreitien kehittämistyö jatkuu kuntalaisten arkiliikkumisen helpottamiseksi.

Katujen ja yleisten alueiden kunnossapidon urakoitsijan kilpailutus toteutetaan vuoden 2022 kevään/kesän aikana. Edellinen sopimus päättyi ennen 2022 talvihoitokauden alkua. Syksyllä 2021 aloitettu infraomaisuuden siirto Locus Cloud järjestelmään jatkuu.

Rakennusvalvonnassa priorisoidaan toimintaa niin, että lupien käsittelyajat pysyisivät mahdollisimman lyhyinä. Asuntorakentamisen kysyntä ja tonttitarjonta vaikuttavat vuosittaisiin lupamääriin ja korjausrakentamisen luvat tasaisivat mahdollista uudisrakentamisen vähene-

Rakennusvalvonnassa saadaan tuotantokäyttöön pysyvästi säilytettävän aineiston sähköinen arkistointi, joka muuttaa myös työvaiheiden kulkua lupien käsittelyssä. Paperiarkiston digitointia jatketaan yhteistyössä konsernipalveluiden kanssa. Vuoden 2021 jälkeen digitoituina on n. 50 % digitoitavasta aineistosta. Vuoden 2022 tavoitteena on myös arkistoaineistojen sähköisen myyntipalvelun hankinta, jolla lisätään sähköisen asioinnin mahdollisuuksia asiakkaille. Talouden tasapaino-ohjelman mukainen koko kunnan laajuinen rakennustietojen kiinteistöveroselvitys jatkuu ja suurin osa työvaiheista sekä kustannuksista painottuu vuosille 2022 ja 2023.

Ympäristönsuojelun toiminta painottuu lakisääteisiin viranomaistehtäviin. Ympäristönsuojelun edistämistehtäviä pyritään toteuttamaan viranomaistehtävien ohella resurssien sallimissa puitteissa ja niiden myötä pyritään edistämään myös osallistamista ja verkostoitumista elinympäristöön liittyvissä toimenpiteissä. Vesistötyötä jatketaan toteuttamalla Hollolan vesistövisio 2025 – ohjelman toimenpiteitä. Vuonna 2022 jatketaan mm. Vähä-Tiilijärven tilan seurantaa ja jatkotoimenpiteiden suunnittelua.

Talouden tasapaino-ohjelman mukaisesti vesihuoltoon liittymättömien kiinteistöjen liittymistä edistetään vesihuoltolaitoksen ja ympäristönsuojelun yhteisellä projektilla. Projektiin kohdistetaan määräaikaisena lisäresursseina 0,5 htv työpanos ja 2021 aloitettu projekti jatkuu edelleen vuonna 2022.

Yrittäjähdistyksen, oppilaitosten ja hanketoimijoiden kanssa käytävää dialogia on tärkeää jatkaa aktiivisella kehittämisotteella. Hollolan elinkeinopalvelut osallistuu säännöllisesti Hämeen kauppakamarin, alueellisten toimijaverkostojen, useiden hankkeiden ohjausryhmätöimintää sekä uusien hankkeiden ja yhteistyöprojektien suunnitteluun.

Työllisyyspalvelut ovat osa Lahden seudun kuntakokeilua, joka alkoi maaliskuussa 2021. Hämeen TE-toimiston organisaatiomuutoksista johtuen hollolalaisten työttömien työnhakijoiden kontaktointi ennen kokeilua on ollut olematonta. Asiakaskuntaa painaa ns. suunnitelmavelka, joka syyskuussa 2021 oli 41 % Hollolan osalta. Vuonna 2022 tavoitellaan alle 30 %:n suunnitelmavelkaa.

Pohjoismainen työvoimamalli lisää painetta asiakaskontaktointiin, mikä lisää tarvetta resurssien riittävyden arviointiin. Nyt vahvistumassa oleva työllisyyspalvelujen siirto TE-toimistoista kuntiin vuonna 2024 on jo huomioitu työllisyyspalvelujen toimintaa uudelleen organisoimalla syksyn 2021 aikana. Määräaikaisena toimineen Kunnon ryhmän toimintaa vakinaistetaan palkkaamalla sen toiminnan kehittämiseen ja vetämiseen työllisyyskoordinaattori ja vastuuvallmentaja. Kunnon ryhmä tarjoaa mahdollisuuden tarkempaan työ- ja toimintakyvyn arviointiin, mikä usein on haasteena pitkään työttömänä olleilla työnhakijoille.

Työllisyyspalveluja eniten rasittava taloudellinen haaste on työmarkkinatuen kunnan maksuosuus, joka on nousut koronan aiheuttaman lisääntyneen työttömyyden ja pienyrittäjille myönnetyn työmarkkinatuen takia arvioitua huomattavasti enemmän. Panostamalla pitkäaikaisyöttömien jäljellä olevaan työ- ja toimintakykyyn, ja aktiivisella asiakkaiden haastattelulla pyritään saamaan asiakkaat heille oikeisiin toimenpiteisiin, koulutukseen ja työhön, mikä vaikuttaa myönteisesti työmarkkinatuen maksuosuuden määrään.

Joukko- ja palveluliikenteen kehittämistä jatketaan seudullisen linjaliikenteen ja oman tilausajoliikenteen (koululaiskuljetukset) yhteen sovittamisella. Tavoitteeseen pyritään tihentämällä päärunkolinjojen vuorovälejä ja varmistamalla sujuvat vaihdolliset jatko yhteydet Salpakan kaalla Hollolan. Toimenpiteet ovat osa linjojen palvelutasotarkistuksia osana Lahden seudun runkolinjastouudistusta. Palveluliikennettä kehitetään loppuvuodesta valmistuvan seudullisen palveluliikenneselvityksen pohjalta.

Kiinteistöjen osalta Hollolan Tilapalvelu Oy suorittaa normaaleja ylläpidon korjaustoimenpiteitä. Tavoitteena on korjausvelan määrän pitäminen nykytasolla, sekä tilojen käyttöaste 95%:ssa. Palveluiden osalta kartoitetaan palvelusopimuksessa määritellyjä asioita ja luodaan niiden toteuttamiseksi uusia käytäntöjä. Uusi sotekeskus valmistuu joulukuussa 2021. Sotekeskuksen vuokratulot ovat n. 1,1 milj. euroa vuodessa, toimintakulut ja poistot n. 1,0 milj. euroa vuodessa.

Vuoden 2022 talousarvioon sisältyy vuoden 2019 talouden tasapainosuunnitelmasta seuraavat lisäpanostukset: rakennusvalvonnassa sähköisten palveluiden käytön lisääminen ja kiinteistöveroprojekti.

Suurimmat muutokset talousarviossa 2022 verrattuna kuluvan vuoden määrärahoihin näkyy monen vastuualueen toiminnoissa. Joukkoliikenteen osalta koronavaikutuksien takia tehtiin liikennepalvelujen heikentyneiden lipputuluarvioiden takia nettovaraus (+150.000 e) budjettiesitykseen. Työllisyyspalveluissa työmarkkinatuen kuntaosuuden lisätarve vuonna 2022 on noin 250.000 euroa, joka liittyy koronan negatiivisiin vaikutuksiin. Keskeinen kehittämistoimenpiteisiin (suunnittelu) on varattu 100.000 euroa kehitys- ja kaavoituspalveluihin.

Talousarvioon sisältyy seuraavia muutoksia henkilöstöresurssissa. Kehitys- ja kaavoituspalveluihin on varattu nuoremman maankäyttöinsinöörin palkkavarauksena. Työllisyyspalveluissa valmistaudutaan TE2024 muutokseen ja talousarvioesityksessä on esitetty kolmen henkilötyövuoden lisäresursointi muutoksen ennakoimiseksi. Palvelualueella pilotoidaan yhteisen asiantuntijaresurssin käyttöä. Palvelualueen johtoryhmä on arvioinut, että asiantuntijaresurssin avulla pystytään vastaamaan mm. Hankehaku-, viestintä- ja retkeilyreitit suunnittelun haasteisiin. Pilotointia arvioidaan vuoden kuluessa.

Toiminnalliset tavoitteet

Näkökulma	Työn Hollola	
Strategian tavoite	Mahdollistamme ja kehitämme edellytyksiä monipuoliselle yritystoiminnalle ja työllistymiselle	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Hyödynnämme vahvasti Hollolan logistisesti erinomaista sijaintia ja VT12 eteläisen kehätien sujuvaa yhteyttä vetovoi-matekijänä markkinoinnissa.	Yritystonteille varauksia/tavoitteellisia neuvotteluja käynnissä >5 -> 2-3 yritystontin myynti/vuokraus / vuosi. Mittari: CRM-raportti Markkinavuoropuheluja ja yhteistyöneuvotteluja/-sopimuksia rakentajien, investorien kanssa 1-2 Osallistumisia tai itse järjestettyjä tapahtumia 1-2 - tavoitteena sijoittumishankkeiden edistäminen.	Elinkeinopäällikkö
Pidämme yllä ja kehitämme toimintatapoja: Yritysten kasvu-/kehittämisaapu (Ladec / Lahti Region + elinkeinopalvelut), monitahoinen yhteistyö työvoiman saatavuuden parantamiseksi ja Hollolan kiinnostavuuden lisääminen työssäkäyntikuntana	Ladec ja Lahti Region-yhteistyö, perustamis- ja kehittämispalvelut, yritys-, oppilaitos-, ym. sidosryhmä ja hankeyhteistyö. Elinvoimakahvit ja teematilaisuudet >4. Oppilaitosyhteistyö >2 ja hankeosallistumisia >2 Tavoitteena työpaikkojen lisäys ja yritysten toimintaedellytysten parantaminen.	Elinkeinopäällikkö
Panostamme yritysyhteistyöhön tiiviillä työllisyys- ja elinkeinopalvelujen yhteistyöllä. Tavoitteena mm. yritysten tukeminen osaavan henkilöstön löytämiseksi (esimerkiksi rekrytointi, kuntalisä)	Työttömyysaste alle 5% vuonna 2023 (taustatietoa: vuodelle 2021 tavoite 6,5%, toteuma-arvio 11,5%. Tavoite 2022 aikuiset 8% ja nuoret 10% 2022 uravalmennus 5 kpl & rekrytointi 2 kpl.	Työllisyysvastaava

Näkökulma	Palvelujen Hollola	
Strategian tavoite	Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Rakennustietojen selvitysprojekti. Kiinteistöverotuksen perusteena käytettävien rakennustietojen selvittäminen ja korjaaminen.	Koko kunnan alueella toteutettavan rakennustietojen selvitystyön toteuttaminen palveluhankintana 2023 loppuun mennessä. 2022 vuonna selvitystyön toteuttamista projektisuunnitelman mukaisesti. Tavoitetasona koko selvitystyölle yhteensä 10 % / 400 000 e pysyvä lisäys kiinteistöverokertymään verrattuna 2017 vuoden tilanteeseen ensimmäisten selvitystöiden alkaessa.	Johtava rakennustarkastaja
Ylläpidämme ja kehitämme ulkoilureitistöjä	Perusparannamme vähintään yhden ulkoilureitin vuoden aikana.	Kuntatekniikan päällikkö

Näkökulma	Asumisen Hollola	
Strategian tavoite	Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa	
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)	Vastuutaho
Maanhankinta tulevia asunto-alueita, katuverkkoa ja palvelu-alueita varten Kukkilassa ja Nostavassa.	<p>Kukkilasta asuinalueen laajennuksen keskeisiltä osa-alueilta tehty ostotarjoukset ja käyty neuvottelut 11/2022.</p> <p>Maanhankinnan laajennusalueiden toteuttamisesta päätös Vesikansan osa-alueilta valtuustossa 10/2022.</p> <p>Nostavan tulevaisuuden asuin- ja keskustan laajentamisen osa-alueilta neuvottelut jatkuvat ja maanhankinnan etene- misestä linjaus valtuustossa.</p> <p>Kehätien varren osa-alueilta maanhankintaneuvottelut jat- kuvat. Linjaus maanhankinnasta valtuustossa.</p>	Kehitys- ja kaavoitus- päällikkö
Laadimme keskustan kehittä- misohjelman, missä painopiste on uudisrakentamisen käynnis- tymisessä, palvelujen moni- puolistamisessa sekä viihtyvyy- den ja toiminnallisuuden lisää- misessä.	Keskustan kehittämisohjelman pohjalta valittu jatkosuun- nitelman I osa valmisteluun 10/2022.	Kehitys- ja kaavoitus- päällikkö
Seudullisen joukkoliikenteen kehittäminen yhteistyössä LSL:n ja palvelualueiden sekä seudun muiden toimijoiden kanssa.	Matkustajamääräseurantaa ja/tai asiakastytyväisyysky- selyjä tehdään vuosittain. Matkustusmääräseuranta, ta- voite matkustajamäärien palauttaminen koronaa edeltä- välle tasolle. Matkustajamääräksi arvioitu Hollolan linjoilla 300.000 matkustajaa/vuosi sisältäen koululaiset.	Kuljetuskoordinaattori/ LSL

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kuntatekniikka			
Katujen rakentaminen ja perusparantaminen, km	2,7	3,4	2,6
Kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja perusparantaminen, km	0,6	1,7	0,4
Leikkipaikkojen rakentaminen ja perusparantaminen, kpl	2	2	2
Liikuntapaikkojen ja -alueiden hoitokustannukset, t€ (netto)	443	483	490
Maaomaisuuden hallinta ja paikkatieto			
Raakamaan hankinta, hehtaaria	42,7	70	70
Tonttireserviä (Erillispientalo) yht. kpl	283	400	420
Tonttireserviä (Asuinpientalo, Rivitalo), yht. k-m ²	36 943	36 000	38 000
Tonttireserviä (Kerrostalo, Asuin- ja liikehuoneisto) yht. k-m ²	24 460	12 500	12 500
Tonttireserviä (Teollisuus- ja varastorak.) yht. ha	46	30	27
Tonttireserviä (Liike- ja toimistorak.) yht. ha	14	9	9
Tonttireserviä (Tavaraliikenneterminaali) yht. ha	65	65	65
Tonttireserviä (Palvelurak.) yht. ha	1	1	1
Uusia erillispientalontteja annettu luovutukseen	9	25	25
Myyty tai vuokrattu (Erillispientalo), kpl	8	25	25
Myyty tai vuokrattu (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	1 200	1 200	1 200
Myyty tai vuokrattu (Kerrostalo, Liikehuoneisto), k-m ²	0	2500	2500
Kaavoitus			
Asemakaava ja muutos yhteensä ha	42,5	50	50
Uusia kaavoitettuja tontteja (Erillispientalo), kpl	29	80	50
Uutta rakennusoikeutta (Asuinpientalo, Rivitalo), k-m ²	0	2 500	2 000
Uutta rakennusoikeutta (Kerrostalo, sis. liikehuoneistoja), k-m ²	0	0	0
Rakennusvalvonta			
Rakennuslupien ja ilmoitusten määrä, kpl	366	310	310
Valmistuneet asunnot, kpl	36	50	50
Asuinrakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		8 000	8 000
Vapaa-ajan rakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		800	800
Palvelu- ja liikerakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		2 000	2 000
Teollisuus- ja varastorakennukset myönnettyissä luvissa, k-m ²		2 000	2 000
Ympäristönsuojelu			
Ympäristölupapäätökset		3	3
Maa-aineslupapäätökset		1	1
Valvontaohjelman mukaiset tarkastukset		35	35
Siivous- ja ruokapalvelu			
Siivouksen kokonaiskustannukset €/siiv.m ² /pv	0,10	0,11	0,09
Ruokapalvelu, kouluaterian keskihinta/€	3,13	2,95	2,81
Liikennepalvelut			
Kuljetusoppilaiden määrä/käyttöaste linjaliikenteessä (%)	45,5 %	50	60
Matkustaja/Nousijamäärät kpl/v (linjaliikenne), sis. koululaiset		300 000	300 000
Nettokustannukset euro/nousu		1,42	1,50
Palveluliikenne (HOPPA) matkustajamäärät/v		3 500	3 500

Elinkeinopalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Yritysten toimipisteet, kpl	1629	1 600	1 630
Alueella sijaitsevien toimipaikkojen henkilöstömäärä (Talous- tutka)	3134	3 100	3 100
Alueella sijaisevien toimipaikkojen liikevaihto milj. € (Talous- tutka)	523,2	525	525
Uusien yritysten määrä, kpl	138	110	120
Lopettaneiden yritysten määrä	88	80	80
Kuntabarometri/yrityksystävällisyys (asteikko 1-5) (tulos/vastaa- jamäärä) - mitataan vain joka toinen vuosi	2,63 (58)	ei kyselyä	2,9 (80)
Työllisyyspalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Suunnitelmavelka 41% 9/2021	0	<30%	<20%
Palkkatuella työllistettyjen määrä	86	75	75
Kiinteistöpalvelut	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Kiinteistöjen korjausvelka (M€)	7,4	7,5	7,5
Energiatehokkuus, sähkö (kW/m ³)	16	16	16
Energiatehokkuus, lämpö (kW/m ³)	26	35	35

Vesihuoltolaitos

Vastuhenkilö: Vesihuoltopäällikkö Riikka Johansson

Tuloarviot ja määrärahat

Tuloslaskelma

Sitova TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos -%	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	4 589 938	4 700 600	4 704 900	0 %	4 712 700	4 628 200	4 728 400
Myyntituotot	4 589 938	4 700 600	4 704 900	0 %	4 712 700	4 628 200	4 728 400
Toimintakulut	-2 467 326	-2 527 300	-2 416 000	-4 %	-2 581 200	-2 441 400	-2 452 700
Henkilöstökulut	-82 006	-83 900	-85 200	2 %	-86 200	-87 300	-88 400
Palvelujen ostot	-2 250 826	-2 303 700	-2 191 300	-5 %	-2 355 600	-2 214 700	-2 224 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121 776	-130 300	-130 300	0 %	-130 300	-130 300	-130 300
Muut toimintakulut	-12 717	-9 400	-9 200	-2 %	-9 100	-9 100	-9 100
TOIMINTAKATE	2 122 612	2 173 300	2 288 900	5 %	2 131 500	2 186 800	2 275 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-320 128	-327 700	-307 800	-6 %	-305 500	-305 100	-304 700
VUOSIKATE	1 802 484	1 845 600	1 981 100	7 %	1 826 000	1 881 700	1 971 000
Poistot ja arvonalentumiset	-1 808 945	-1 845 600	-1 981 100	7 %	-1 826 000	-1 881 700	-1 971 000
Poistoero	5 898	0	0	—	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-564	0	0	—	0	0	0

Toiminnan kuvaus

Hollolan vesihuoltolaitos vastaa Hollolan kunnan yleisen vesihuollon järjestämisestä lakien ja määräysten mukaisesti. Hollolan kunta on sopinut vesihuoltopalvelujen tuottamisesta Lahti Aqua Oy:n kanssa konsessiosopimukseen perustuen vuodesta 2008 alkaen. Sopimusta on päivitetty niin, että se on voimassa vuoden 2025 loppuun, minkä jälkeen sitä voidaan jatkaa 5 vuoden jaksoissa.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vesihuoltolaitos huolehtii vedenhankinnasta ja jakelusta sekä viemäröinnistä kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Laitoksen palveluja käyttäviltä asiakkailta peritään vesihuoltolain mukaisia vesihuoltomaksuja. Vesihuoltolaitos tekee yhteistyötä mm. kuntatekniikan, ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan sekä kehitys- ja kaavoituspalveluiden kanssa.

Konsessiosopimuksen mukaisesti Lahti Aqua Oy huolehtii vesihuoltopalveluiden tuottamisesta Hollolan kunnan alueella. Lahti Aqua Oy:n ja kunnan tavoitteita ja niiden

toteutumista seurataan yhteistyöryhmän kokouksissa. Yhteistyön periaatteena on säilyttää kuntakohtaiset maksut, omistus ja investoinnit, mutta tuottaa asiantuntevat ja toimintavarmat vesihuoltopalvelut yhdessä yksikössä (Lahti Aqua Oy).

Hollolan vesihuoltolaitoksen tulevaisuuden haasteina ovat taloudellisen tasapainon löytäminen, kun otetaan huomioon suuret investointitarpeet uusilla asemakaava-alueilla, vanhenevan verkoston korjausvelan haltuunotto saneerauksin sekä toiminta-alueella sijaitsevien liittymättömien kiinteistöjen liittäminen vesihuollon piiriin.

Vesihuoltolaitoksen talouden tasapainottamiseksi on vesihuoltomaksuja nostettu ja liittymismaksut muutettu palautuskelvottomiksi ja verollisiksi 1.6.2020 alkaen. Liittymismaksut vaihtelevat vuosittain merkittävästi uudesta rakennuskannasta riippuen, jolloin niiden arviointi on haasteellista. Vuoden 2021 vedenkulutuksen ja tulokehityksen toteutuman mukaan harkitaan, tarvitaanko vesihuoltomaksujen korotuksia vuoden 2022 aikana. Maksutuloilla tulee kattaa myös tulevien vuosien investointitarpeet vesihuoltolain periaatteiden mukaisesti.

Toimintaa kuvaavat tunnusluvut

Vesihuoltolaitos	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Laskutettava vesimäärä, 1000 m ³	863	820	850
Laskutettava jätevesimäärä, 1000 m ³	833	790	830
Liittyjäkiinteistöjen määrä, kpl	4 556	4 600	4 650
Vesimaksu, €/m ³ (alv. 0%)	1,57	1,57	1,57
Investoinnit/liikevaihto (%)	67	45	50

4. Investointiosa

Investoinnit yhteensä

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
TALONRAKENNUS							
Menot	8 651	6 472	2 455	6 865	6 910	2 092	665
Rahoitusosuudet	90	0	0	0	0	750	0
Netto	8 561	6 472	2 455	6 865	6 910	1 342	665
MAA-JA VESIRAKENTAMINEN							
Menot	9 844	10 241	13 150	13 095	11 445	11 625	10 420
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	9 844	10 241	13 150	13 095	11 445	11 625	10 420
MAA-ALUEIDEN MYYNIT							
Tasearvo	0	120	120	120	120	120	120
Luovutusarvo	102	420	420	420	420	420	420
Myyntivoitto-/tappio	102	300	300	300	300	300	300
IRTAIN OMAISUUS							
Menot	305	325	514	135	225	252	170
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot*	4	0	0	0	0	0	0
Netto	301	325	514	135	225	252	170
ARVOPAPERIT JA OSUUDET							
Menot	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot*	128	0	0	0	0	0	0
Netto	-128	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ							
Menot	18 801	17 038	16 119	20 095	18 580	13 969	11 255
Rahoitusosuudet	90	0	0	0	0	750	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	234	420	420	420	420	420	420
Netto	18 477	16 618	15 699	19 675	18 160	12 799	10 835

* Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloissa esitetty luovutusarvo

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
MAA-ALUEET							
Menot	1 227	2 000	2 000	2000	1100	1100	1100

Määräraha on varattu maa-alueiden hankintaan.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
MAA-ALUEIDEN MYYNIT							
Tasearvo	0	120	120	120	120	120	120
Luovutusarvo	102	420	420	420	420	420	420
Myyntivoitto-/tappio	102	300	300	300	300	300	300

Maa-alueiden myynneistä arvioidaan saatavan 420 000 euron myyntitulot ja 300 000 euron myyntivoitot. Myyntivoitot on budjetoitu omana ei sitovana määräraahavarauksena talousarvioon.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KADUNRAKENNUS JA MUUT YLEISET ALUEET							
Menot	4 130	5 021	4 650	4 745	4 795	4 925	4 970
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	4 130	5 021	4 650	4 745	4 795	4 925	4 970

Määräraha on varattu kadunrakennus ja muiden yleisten alueiden investointeihin. Tarkemmat erittelyt kohteista liitteenä olevassa investointiohjelmassa.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2021
VESIHUOLTOLAITOS							
Menot	3 140	3 500	3 100	3 550	4 000	3 350	3 140
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	3 140	3 500	3 100	3 550	4 000	3 350	3 140

Määräraha on varattu vesihuoltolaitoksen investointeihin. Tarkemmat erittelyt kohteista liitteenä olevassa investointiohjelmassa.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
PERUSPARANNUKSET							
Menot	1 556	1 705	2 055	1 265	910	692	665
Rahoitusosuudet	90	0	0	0	0	0	0
Netto	1 466	1 705	2 055	1 265	910	692	665

Määräraha on varattu kiinteistöjen perusparannushankkeisiin. Tarkemmat erittelyt kohteista liitteenä olevassa investointiohjelmassa.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
KORVAUS-/UUSINVESTOINNIT							
Menot	7 096	4 767	400	5 600	6 000	1 400	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	750	0
Netto	7 096	4 767	400	5 600	6 000	650	0

Määräraha on varattu kiinteistöjen korvaus- ja uusinvestointeihin. Tarkemmat erittelyt kohteista liitteenä olevassa investointiohjelmassa. Uimahallia koskevan investoinnin suunnittelu aloitetaan 2022. Kaavoituksen kautta kohteen suojelutarve täsmentyy. Varsinainen perusparannuksen aloittamista koskeva investointipäätös edellyttää valtuuston erillistä päätöstä.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ELINKEINOPOLIITTISET INVESTOINNIT							
Menot	1 414	80	3 000	3 250	2 000	1 600	1 000
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	1 414	80	3 000	3 250	2 000	1 600	1 000

Määräraha on varattu elinkeinopoliittisiin investointeihin. Tarkempi hankekohtainen erittely liitteenä olevassa investointiohjelmassa.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
IRTAIN OMAISUUS							
Menot	305	325	514	135	225	252	170
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0
Netto	305	325	514	135	225	252	170

Määräraha on varattu palvelualueiden irtaimen omaisuuden investointeihin.

Palvelualuekohtainen hanke-erittely:

Konsernipalvelut	290
Tietojärjestelmähankkeet	260
Muu irtain omaisuus	30
Hyvinvoinnin palvelualue	50
Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kalusteiden uusinta	50
Elinvoiman palvelualue	174
Ruokapalveluiden kalusteet	50
Koneet ja kalusto	124

ARVOPAPERIT JA OSUUDET

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
ARVOPAPERIT JA OSUUDET							
Menot	0	0	0	0	0	0	0

Määräraha on varattu osakkeiden hankintoihin. Vuonna 2022 ei arvioida tarvittavan määrärahaa osakkeiden hankintaan.

5. Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa, miten tulorahoitus kattaa kunnan palvelujen tuottamisesta aiheutuvat menot. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatulojen ja -menojen erotus. Se osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla. Vuoden 2022 talousarviossa toimintakate heikenee vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon nähden 5,1 %:ia.

Vuosikate ilmoittaa, paljonko talousarviovuoden tulorahoituksesta jää investointien ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Talouden tasapainoa arvioitaessa vuosikatteen riittävyyttä tulisi verrata poistoihin ja nettoinvestointeihin. Vuoden 2022 talousarvion vuosikate kattaa suunnitelman mukaisista poistoista 104 % Nettoinvestoinneista vuosikate kattaa n. 61 %, mikä johtuu poikkeuksellisen suuresta investointitasosta.

Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen. Vuoden 2022 talousarvion tulos on 0,4 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulosta voidaan vielä käsitellä rahastojen/tai varausten muutoksilla eli niin sanotuilla tuloksen käsittelyerillä.

Tuloslaskelman viimeinen rivi osoittaa tilikauden yli-/alijäämän, joka vuonna 2022 on 622 000 euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulokseen vaikuttaa positiivisesti sotekeskuksen investointivarausten purkautumisesta johtuva poistoero.

Verotulot

Talousarvion verotulokohta koostuu kunnan tuloverosta eli kunnallisverosta, yhteisöverosta sekä kiinteistöverosta.

Kunnallisvero

Kunnallisvero on arvioitu 91,0 milj. euroksi eli vuoden 2021 voimassa olevaa talousarviota n. 5,2 % (4,5 milj. eur) suuremmaksi. Arvio perustuu Kuntaliiton veroennustekehikkoon, jossa on huomioitu hallituksen budjetitiriihessä tekemät päätökset sekä tilastokeskuksen uusimmat väestöennusteet.

Kiinteistövero

Kiinteistöverolaskelmat vuodelle 2022 perustuvat Hollolassa voimassa oleviin veroasteisiin. Kiinteistöveroa arvioidaan kertyvän n. 5,7 milj. euroa. Vuodelle 2020 suunniteltu kiinteistöverouudistus lykkääntyi lausuntokierroksen palautteen johdosta toteutettavaksi myöhemmin. Uudistuksen tavoitteena on oikeudenmukaistaa

kiinteistöjen verotusta. Uudistuksen tavoitteena ei ole lisätä eikä vähentää kuntien kiinteistöverotuloja.

Yhteisövero

Yhteisöveron kertymän arvioidaan olevan n. 3,3 milj. euroa. Arvio pitää sisällään kuntaryhmän jako-osuuden tilapäisen korotuksen päättymisen.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Rakenteellisesti valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

1. varsinaisesta valtionosuudesta, jolla myös tasataan kuntien kustannus- ja tarve-eroja ja
2. kuntien välisestä tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella. Järjestelmässä merkittävämpi rooli on kustannuserojen tasauksella, jonka kautta valtion raha ohjataan järjestelmään. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus puolestaan on kuntien välinen. Järjestelmää täydentää tilapäisissä taloudellisissa vaikeuksissa oleville kunnille myönnettävä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus.

Valtionosuusrahoitus on yleiskatteellinen tuloerä, jota ei ole korvamerkitty tiettyjen palvelujen järjestämiseen, vaan rahoituksen saaja päättää itse valtionosuusrahoituksensa tarkoituksenmukaisimmasta käytöstä.

Vuonna 2022 Hollolan valtionosuuksien arvioidaan olevan 46,5 milj. euroa, jossa on lisäystä vuoden 2021 ennusteeseen verrattuna 3,0 milj. euroa. Arvio perustuu Kuntaliiton ja valtiovarainministeriön alustaviin laskelmiin

Rahoitustulot ja -menot

Rahoitustulot ja -menot sisältää mm. pitkäaikaisten lainojen korot, verotilitysten korot, antolainojen korot, vesihuoltolaitoksen tuloutuksen, viivästyskorot ja osinkotulot. Rahoituserät ovat arviolta n. -122 t euroa. Osinkotuottoja arvioidaan kertyvän n. 500 t euroa.

Poistot

Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista yhteensä n. 9,4 milj. euroa (v. 2021 n. 9,2 milj. euroa).

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%
Toimintatuotot	27 885 101	28 451 700	30 981 300	8,9 %
Myyntituotot	12 041 473	12 642 100	14 206 900	12,4 %
Maksutuotot	1 710 650	1 774 500	1 971 800	11,1 %
Tuet ja avustukset	1 109 827	897 500	878 000	-2,2 %
Vuokratuotot	12 690 346	12 666 100	13 446 600	6,2 %
Muut toimintatuotot	332 804	471 500	478 000	1,4 %
Valmistus omaan käyttöön	82 115	50 000	50 000	0,0 %
Toimintakulut	-151 599 325	-158 715 000	-167 886 400	5,8 %
Henkilöstökulut	-32 172 823	-33 245 200	-35 079 600	5,5 %
Palvelujen ostot	-99 985 175	-104 134 800	-111 591 000	7,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 092 182	-4 632 300	-4 543 900	-1,9 %
Avustukset	-3 953 785	-3 928 000	-3 739 200	-4,8 %
Muut toimintakulut	-11 395 361	-12 774 700	-12 932 700	1,2 %
TOIMINTAKATE	-123 632 109	-130 213 300	-136 855 100	5,1 %
Verotulot	98 231 328	99 300 000	100 000 000	0,7 %
Kunnan tulovero	89 541 136	88 800 000	91 000 000	2,5 %
Kiinteistövero	5 283 935	5 900 000	5 700 000	-3,4 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 406 257	4 600 000	3 300 000	-28,3 %
Valtionosuudet	48 254 926	43 500 000	46 500 000	6,9 %
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	36 059 342	32 800 000	34 300 000	4,6 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 559 822	-4 600 000	-5 000 000	8,7 %
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 796 348	5 500 000	6 400 000	16,4 %
Verotulomenetyksen kompensatio	9 959 058	9 800 000	10 800 000	10,2 %
Rahoitustuotot ja -kulut	824 599	522 000	121 900	-76,6 %
Korkotuotot	5 081	1 000	3 000	200,0 %
Muut rahoitustuotot	1 453 433	1 315 700	817 700	-37,9 %
Korkokulut	-327 782	-480 000	-390 100	-18,7 %
Muut rahoituskulut	-306 134	-314 700	-308 700	-1,9 %
VUOSIKATE	23 678 744	13 108 700	9 766 800	-25,5 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 495 005	-9 185 800	-9 394 800	2,3 %
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	-5 994 102	0	250 000	—
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	8 189 636	3 922 900	622 000	-84,1 %

Tuloslaskelma suunnitelmavuosiin (sisältää taseyksikön)

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toimintatuotot	27 885 101	28 451 700	30 981 300	8,9 %	30 001 100	29 644 800	30 506 400
Myyntituotot	12 041 473	12 642 100	14 206 900	12,4 %	14 158 500	14 112 300	14 321 800
Maksutuotot	1 710 650	1 774 500	1 971 800	11,1 %	1 710 800	1 630 800	1 873 300
Tuet ja avustukset	1 109 827	897 500	878 000	-2,2 %	889 200	920 500	858 000
Vuokratuotot	12 690 346	12 666 100	13 446 600	6,2 %	12 764 600	12 503 200	12 975 300
Muut toimintatuotot	332 804	471 500	478 000	1,4 %	478 000	478 000	478 000
Valmistus omaan käyttöön	82 115	50 000	50 000	0,0 %	50 000	50 000	50 000
Toimintakulut	-151 599 325	-158 715 000	-167 886 400	5,8 %	-84 722 100	-84 041 000	-86 198 500
Henkilöstökulut	-32 172 823	-33 245 200	-35 079 600	5,5 %	-35 509 800	-36 105 300	-36 663 600
Palvelujen ostot	-99 985 175	-104 134 800	-111 591 000	7,2 %	-29 021 900	-28 109 700	-28 692 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 092 182	-4 632 300	-4 543 900	-1,9 %	-4 208 900	-4 131 800	-4 540 300
Avustukset	-3 953 785	-3 928 000	-3 739 200	-4,8 %	-3 689 800	-3 639 800	-3 639 800
Muut toimintakulut	-11 395 361	-12 774 700	-12 932 700	1,2 %	-12 291 700	-12 054 400	-12 662 600
TOIMINTAKATE	-123 632 109	-130 213 300	-136 855 100	5,1 %	-54 671 000	-54 346 200	-55 642 100
Verotulot	98 231 328	99 300 000	100 000 000	0,7 %	51 200 000	48 100 000	49 100 000
Kunnan tulovero	89 541 136	88 800 000	91 000 000	2,5 %	43 000 000	40 000 000	41 000 000
Kiinteistövero	5 283 935	5 900 000	5 700 000	-3,4 %	5 700 000	5 700 000	5 700 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 406 257	4 600 000	3 300 000	-28,3 %	2 500 000	2 400 000	2 400 000
Valtionosuudet	48 254 926	43 500 000	46 500 000	6,9 %	16 700 000	16 650 000	16 600 000
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	36 059 342	32 800 000	34 300 000	4,6 %	16 700 000	16 650 000	16 600 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-4 559 822	-4 600 000	-5 000 000	8,7 %	0	0	0
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	6 796 348	5 500 000	6 400 000	16,4 %	0	0	0
Verotulomenetyksen kompensatio	9 959 058	9 800 000	10 800 000	10,2 %	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	824 599	522 000	121 900	-76,6 %	-180 800	-230 400	-280 000
Korkotuotot	5 081	1 000	3 000	200,0 %	3 000	3 000	3 000
Muut rahoitustuotot	1 453 433	1 315 700	817 700	-37,9 %	617 700	617 700	617 700
Korkokulut	-327 782	-480 000	-390 100	-18,7 %	-487 800	-537 400	-587 000
Muut rahoituskulut	-306 134	-314 700	-308 700	-1,9 %	-313 700	-313 700	-313 700
VUOSIKATE	23 678 744	13 108 700	9 766 800	-25,5 %	13 048 200	10 173 400	9 777 900
Poistot ja arvonalentumiset	-9 495 005	-9 185 800	-9 394 800	2,3 %	-9 860 900	-9 262 600	-10 138 400
Poistoero, varausten ja rahastojen muutokset	-5 994 102	0	250 000	—	250 000	250 000	450 000
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	8 189 636	3 922 900	622 000	-84,1 %	3 437 300	1 160 800	89 500

Kokonaistarkastelu

Tuloslaskelma

	Kunta	Vesihuolto- laitos	Talousarvio 2022
Toimintatuotot	26 276 400	4 704 900	30 981 300
Myyntituotot	9 502 000	4 704 900	14 206 900
Maksutuotot	1 971 800	0	1 971 800
Tuet ja avustukset	878 000	0	878 000
Vuokratuotot	13 446 600	0	13 446 600
Muut toimintatuotot	478 000	0	478 000
Valmistus omaan käyttöön	50 000	0	50 000
Toimintakulut	-165 470 400	-2 416 000	-167 886 400
Henkilöstökulut	-34 994 400	-85 200	-35 079 600
Palvelujen ostot	-109 399 700	-2 191 300	-111 591 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 413 600	-130 300	-4 543 900
Avustukset	-3 730 000	0	-3 739 200
Muut toimintakulut	-15 221 600	-9 200	-12 932 700
TOIMINTAKATE	-139 144 000	2 288 900	-136 855 100
Verotulot	100 000 000	0	100 000 000
Kunnan tulovero	91 000 000	0	91 000 000
Kiinteistövero	5 700 000	0	5 700 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 300 000	0	3 300 000
Valtionosuudet	46 500 000	0	46 500 000
Kunnan peruspalvelujen	34 300 000	0	34 300 000
Opetus- ja kulttuuritoimen muut	-5 000 000		-5 000 000
valtionosuudet		0	
Verotuloihin perustuva	6 707 800		6 400 000
valtionosuuksien tasaus		0	
Verotulomenetyksen kompensatio	8 818 900	0	10 800 000
Rahoitustuotot ja -kulut	2 103 000	-307 800	121 900
VUOSIKATE	7 785 700	1 981 100	9 766 800
Poistot ja arvonalentumiset	-7 413 700	-1 981 100	-9 394 800
Poistoero, varausten ja rahastojen			250 000
muutokset	250 000	0	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	622 000	0	622 000

6. Rahoitusosa

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kunnan varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on ylijäämäinen tai alijäämäinen.

Rahoitustoiminnan kassavirralla osoitetaan, miten alijäämäinen nettokassavirta on rahoituksellisesti katettu tai, miten ylijäämä on käytetty rahoitusaseman muuttamiseen.

Talousarvion rahoitusosaan siirretään tuloslaskelmasta vuosikate ja investointiosasta investointien määrä ja niiden rahoitusosuudet.

Rahoituslaskelma Sisältää vesihuoltolaitoksen	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toiminnan rahavirta	23 585 022	12 808 700	9 466 800	12 748 200	9 873 400	9 477 900
Vuosikate	23 678 744	13 108 700	9 766 800	13 048 200	10 173 400	9 777 900
Tulorahoituksen korjaukset	-93 721	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-300 000
Investointien rahavirta	-18 480 694	-14 718 000	-15 699 000	-19 675 000	-18 160 000	-12 799 000
Investointimenot	-18 805 066	-15 138 000	-16 119 000	-20 095 000	-18 580 000	-13 969 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	90 000	0	0	0	0	750 000
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	234 372	420 000	420 000	420 000	420 000	420 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	5 104 328	-1 909 300	-6 232 200	-6 926 800	-8 286 600	-3 321 100
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-5 016	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Antolainasaamisten lisäykset	-70 981	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000	-200 000
Antolainasaamisten vähennykset	65 965	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Lainakannan muutokset	4 946 143	1 785 000	5 146 200	7 362 500	8 113 400	2 880 100
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 000 000	10 000 000	13 000 000	14 000 000	14 000 000	8 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 053 857	-8 215 000	-7 853 800	-6 637 500	-5 886 600	-5 119 900
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 000 000	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 814 822	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	3 126 304	1 685 000	5 046 200	7 262 500	8 013 400	2 780 100
Rahavarojen muutos / vaikutus maksuvalmiuteen	8 230 632	-224 300	-1 186 000	335 700	-273 200	-541 000
Tunnusluvut						
Investointien tulorahoitus	127 %	87 %	61 %	65 %	55 %	74 %
Lainanhoitokate	2,1	1,6	1,2	1,9	1,7	1,9

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten vähennykset sisältävät antolainojen lyhennykset. Kunta ei harjoita antolainastoimintaa muutoin kuin erikseen myönnettävään hankkeisiin kohdistuvan välirahoituksen osalta. Välirahoitusten osalta on talousarviossa varauduttu 0,2 milj. euron lisäykseen.

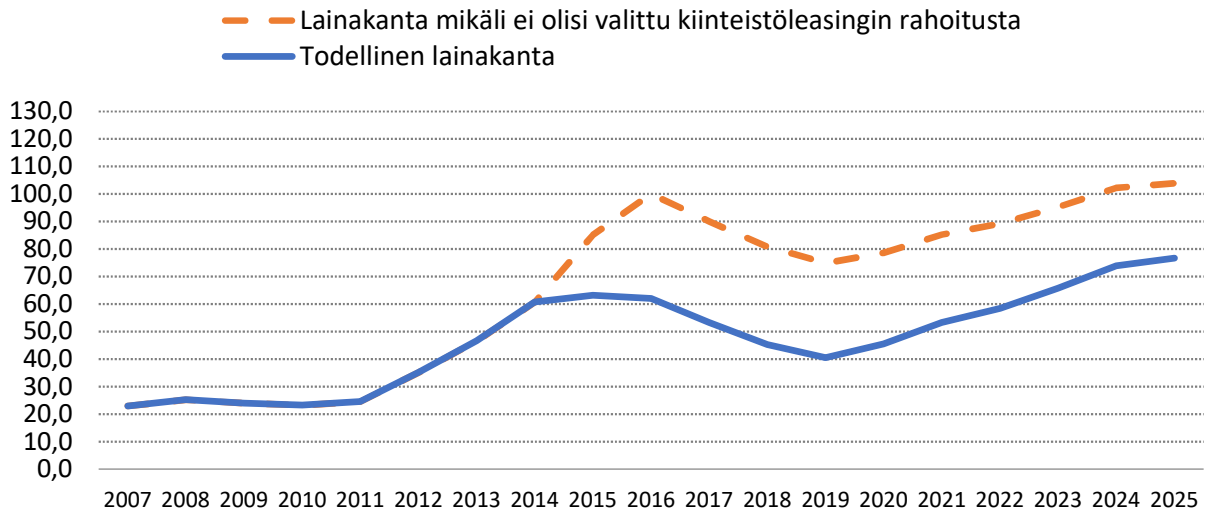
Lainakannan muutokset

Vuonna 2022 tulo-rahoituksella pystytään kattamaan investoinneista n. 62%:ia ja loput joudutaan kattamaan vieraalla pääomalla. Vierasta pääomaa tarvitaan lisäksi

lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2022 lainoja lyhennetään 7,9 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa otetaan 13,0 milj. euroa.

Lainakannan arvioidaan kasvavan n. 58,4 milj. euroon vuoden 2022 aikana ollen n. 2 537 euroa asukasta kohden. Taloussuunnitelmakauden lopussa lainakannan arvioidaan kasvavan investointimenopaineiden vuoksi lähes 77 milj. euroon eli n.3 395 euroon per asukas.

Lainakanta 2010—2025, milj. euroa

7. Hollolan kuntakonserni, konserniyhteisöille asetettavat tavoitteet

Yleiset tytäryhteisöjä koskevat tavoitteet

- Tytäryhtiöiden tulee toimia kunnanvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti ja konserniohjetta noudattaen
- Sisäisen valvonta ja riskienhallinta tulee järjestää konserniohjeiden mukaisesti ja niistä raportoitaessa noudatetaan konserniohjetta
- Kaikilta yhtiöiltä edellytetään tervettä pitkäjänteistä taloudenpitoa ja kannattavuutta
- Tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan hyödyntää tukityöllistäminen
- Konsernin sisäiset palveluostot on keskitettävä tarkoituksenmukaisesti koko konsernin etu huomioiden

Talouteen liittyvä tavoite:

- Käyttökateprosentin pysyminen vähintään vuoden 2021 tilinpäätöksen tasolla tai parantaminen

Konserniyhtiö	Hollolan Asuntotalot Oy
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakkaisen pysyvyys	Asukkaiden vaihtuvuus alle 3,5%/kk. Lähtötaso 4%. Käyttöaste yli 95%, lähtötaso 93,5%.
Pitkän tähtäimen korjaus- ja kehityssuunnitelman toteuttaminen kestävän kehityksen ratkaisut huomioiden (esim. aurinkoenergian hyödyntäminen)	Suunnitelman toteutuminen.
Asuntojen nettimarkkinoinnin vahvistaminen	Julkiset vuokra-asuntojen markkinointikanavat käytössä
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kehyskuntien tasolla
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakkaiden tyytyväisyys	Asiakaspalautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Lähtötaso 4,0. Asukaskyselyn tavoitteellinen vastausprosentti 30%.
Taloudelliset tavoitteet Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Tasapainoinen talous Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Vuokrasaatavien määrä	Kuluksi kirjattavien vuokrasaatavien määrä ei kasva.

Konserniyhtiö	Hollolan Tilapalvelu Oy
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Tuotamme laadukasta palvelua ja hyvinvointia kuntalaisille.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Kiinteistöjen korjausvelan pitäminen kohtuullisella tasolla	Kiinteistöjen korjausvelan määrä ei kasva.
Tilankäytön tehostaminen tiloista luopumalla tai ulosvuokraamalla	Tilojen käyttöaste 95 %.
Kiinteistökohtaiset kustannukset eivät nouse vuoden 2021 tasosta	Kiinteistökohtaiset kustannukset
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteisiin vastaaminen sovitussa ajassa (vastausaika) < 24 h. Lähtötaso 72 h. Asiakaspalautekyselyn toteutus, palautteet vähintään edellisen vuoden tasolla. Tavoitteellinen vastausprosentti 30%.
Kiinteistöjen vuokrauksen hallinnointi ja sen kehittäminen kestäväälle tasolle	Vuokrasopimukset laadittu ennen vuokra-ajan alkua (sisäiset ja ulkoiset sopimukset)

Konserniyhtiö	Koy Tervasmiiu
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Asumisen Hollola Tarjoamme monipuolisia ja kehittyviä asumisen muotoja lähellä luontoa.
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Hintataso kilpailukykyinen	Vuokrataso kilpailukykyinen tasolla (vrt Lahden seutu). Täyttöaste 98%
Strategian näkökulma Strategian tavoite	Palvelujen Hollola Panostamme parhaaseen asiakaspalveluun
Talousarvioon sisältyvä tavoite/toimenpide	Mittari (tavoitetaso ja lähtötaso)
Asiakastyytyväisyys	Asiakaspalautteet hyvää tasoa. Tavoitteena 30% vastausprosentti.

8. Vesihuoltolaitoksen erillislaskelmat

Tuloslaskelma

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Muutos-%	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Liikevaihto	4 589 938	4 700 600	4 704 900	—	4 712 700	4 628 200	4 728 400
Materiaalit ja palvelut	-2 372 603	-2 434 000	-2 321 600	-4,6 %	-2 485 900	-2 345 000	-2 355 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121 776	-130 300	-130 300	0,0 %	-130 300	-130 300	-130 300
Palvelujen ostot	-2 250 826	-2 303 700	-2 191 300	-4,9 %	-2 355 600	-2 214 700	-2 224 900
Henkilöstökulut	-82 006	-83 900	-85 200	1,5 %	-86 200	-87 300	-88 400
Poistot ja arvonalentumiset	-1 808 945	-1 845 600	-1 981 100	7,3 %	-1 826 000	-1 881 700	-1 971 000
Liiketoiminnan muut kulut	-12 717	-9 400	-9 200	-2,1 %	-9 100	-9 100	-9 100
Liikeylli/alijäämä	313 667	327 700	307 800	-6,1 %	305 500	305 100	304 700
Rahoitustuotot ja -kulut	-320 128	-327 700	-307 800	-6,1 %	-305 500	-305 100	-304 700
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaiseriä	-6 461	0	0	—	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	-6 461	0	0	—	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	5 898	0	0	—	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-564	0	0	—	0	0	0

Rahoituslaskelma

	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Talousarvio 2022	Talous- suunnitelma 2023	Talous- suunnitelma 2024	Talous- suunnitelma 2025
Toiminnan rahavirta						
Tulorahoitus	1 802 484	1 845 600	1 981 100	1 826 000	1 881 700	1 971 000
Liikelylijäämä	313 667	327 700	307 800	305 500	305 100	304 700
Poistot ja arvonalennukset	1 808 945	1 845 600	1 981 100	1 826 000	1 881 700	1 971 000
Rahoitustuotot ja -kulut	-320 128	-327 700	-307 800	-305 500	-305 100	-304 700
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-3 072 236	-3 140 000	-3 500 000	-3 100 000	-3 550 000	-4 000 000
Investointimenot	-3 072 236	-3 140 000	-3 500 000	-3 100 000	-3 550 000	-4 000 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 269 753	-1 294 400	-1 518 900	-1 274 000	-1 668 300	-2 029 000
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	-4 235	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	-4 235	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	1 575 000	1 345 000	1 545 000	1 275 000	1 725 000	1 975 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	2 000 000	2 000 000	2 200 000	2 000 000	2 500 000	3 000 000
Pitkäaikaisen lainojen vähennys muilta	-425 000	-655 000	-655 000	-725 000	-775 000	-1 025 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	-301 012	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-385 617	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-25 187	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-344 572	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	454 364	0	0	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	1 269 753	1 345 000	1 545 000	1 275 000	1 725 000	1 975 000
Rahavarojen muutos	0	50 600	26 100	1 000	56 700	-54 000

Hollolan kunta
PL 66, (Virastotie 3), 15870 Hollola
Puh. (03) 880 111
Fax (03) 880 3474
kirjaamo@hollola.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@hollola.fi

www.hollola.fi
<https://twitter.com/HollolanKunta>
<https://www.facebook.com/hollolankunta/>